Juni 1980

Museums magasinet 12

Meddelelser fra Danmarks museer

Museer – museumsråd – museumsnævn

06.1 organisation

Aino Kann Rasmussen, **Esbjerg Museum**

Den nye treenighed i dansk museumsvæsen er som antydet i overskriften: museerne – museumsrådene – museumsnævnet. Man kan også betragte de tre som trin på en pyramide, hvor basen slet ikke figurerer, nemlig museernes bestyrelser. I museumsloven er omfattet foreningsejede museer (oftest betegnet som selvejende) og kommunale eller amtskommunale museer samt andre (fondsejede o.lign.). Loven gælder ikke for de statslige museer, hvilket fra mange sider har været beklaget i den senere tid, men lad dette ligge her.

Hvad enten man taler om selvejende eller kommunale/amtskommunale museer, vil der være en bestyrelse bag ved museerne. Ved de selvejende museer er det denne bestyrelse, som er arbejdsgiver for de daglige ledere, til hvem forskellige grader af ansvar er uddelegeret. Dette er almindeligheder, men – føler jeg selv – meget vigtige at fastslå. Tendensen i de sidste års udvikling har jo været, at man på mange planer synes at glemme bestyrelserne. I Håndbog i Museumsplanlægning og dens mange forskellige punkter skal der opvises megen opmærksomhed på udfyldelsen af disse for ikke at glemme såvel foreningens- som bestyrelsesarbejdet. Fornemmelsen af, at det tidligere faste holdepunkt man havde i Dansk kulturhistorisk Museumsforening, er ved at afgå en død i stilhed, kan også brede sig i bestyrelserne. Det eneste samlende punkt for bestyrelserne har i de senere år været Dansk historisk Fællesforenings årsmøder, men også her vil mange bestyrelsesmedlemmer føle en dominans af »professionelle museumsfolk« og kun i små flokke med folk de kender fra gammel tid – diskuterer de deres problemer, herunder også den lidt mismodige følelse af at være kørt ud på et sidespor.

Amtsmuseumsrådene har givet mange nye incitamenter rundt omkring og har påtaget sig mange til dels nye opgaver på museernes vegne. Her er bestyrelserne også repræsenterede og her kan de da gøre sig gældende. Det kan de og gør det da heldigvis også, men derved opstår nye dilemmaer. For uanset den megen tale om kollegiale forsamlinger er museumsrådene ikke alene kollegiale forsamlinger. Det er et lovfæstet organ, som dels er pålagt nogle opgaver i loven, dels synes villig til selv at påtage sig opgaver, der er så forpligtende, at rådene kan sidestilles med andre forvaltningsinstanser (f.eks. Museumsmagasinet 11/80, s. 2, Nina Fabricius).

Disse initiativer forpligtiger de enkelte museer og det kan ofte være overordentlig vanskeligt at overskue for såvel leder som bestyrelsesmedlem i museumsrådet, hvorledes disse forpligtigelser egentlig forholder sig til museets vedtægter. Hvilken hjælp er der så at hente i dette dilemma? Standardvedtægter, som kunne bringe museernes gamle og støvede vedtægter à jour, foreligger ikke endnu. Spørgsmålet om amtsmuseumsrådenes kompetence i forhold til museernes bestyrelser er ikke fastlagt i loven og vil også naturligt skulle rummes i standardvedtægterne for museerne, hvis den udvikling, som amtsmuseumsrådene er inde i, skal fortsættes. Her kan i den forbindelse peges på samarbejdet mellem Fredningsstyrelsen og amtsmuseumsrådene, hvor den samarbejdsaftale vedr. naturgas og løsning af de antikvariske opgaver, som Statens Museumsnævn har godkendt, netop indgåes mellem råd og Fredningsstyrelse, uanset at det bliver et eller et par museer i det pågældende amt, som påtager sig løsning af opgaven.

Føler bestyrelserne, at Statens Museumsnævn er langt væk fra den basis de udgør, kan museumsrådene også have den fornemmelse. De krav loven opstiller til rådene er temmelig omfattende, hvor letbenet man end kan fristes til at tage dem og som tiden er gået siden rådenes start, lander der flere og flere sager på museumsrådenes borde. Mange af disse sager er af principiel eller rådgivende karakter og mange af dem kræver forespørgsel i Nævnet. Nogle sager går helt udenom museumsrådene og direkte til Nævnet evt. fra ministeriet (i tilfælde med f.eks. ansøgning til tipsmidlerne, hvor Nævnet høres) og her må jeg beklageligvis sige, at kommunikationen er noget træg. Selvom jeg forstår Nævnets arbejdspres og selvom jeg kan acceptere synspunktet om at »effektiviteten ikke skal skabes gennem styrelser eller forvaltere, men gennem kollegiale organer ...« og at »Det er skik og brug i dansk kulturforvaltning, og det er ikke nogen helt ringe måde at gøre det på«, så tror jeg inderst inde, at en solid sagsbehandling fra de styrelser eller forvaltere som til syvende og sidst alligevel eksisterer og **skal** være der for at give hold i tingene, er grundlaget for fornuftigt kollegialt samarbejde. Derfor mener jeg også, at Statens Museumsnævn må formalisere og udbygge sin kommunikation til rådene. Et punkt som f.eks. årsmøder med en på forhånd udsendt beretning og budget plus regnskab for dispositioner vedrørende rådighedssum må være et absolut minimum, hvortil kommer at et sådant årsmøde ikke bør have slagside til museumsfaglige emner, der kun tjener til at skræmme bestyrelsesmedlemmer langt væk. Nævnet bør leve op til loven om »at påse, at de i § 4 nævnte forudsætninger for ydelse af statstilskud er opfyldt« (§ 8, stk. 2). Et ubehageligt job, men netop i samarbejde med amtsmuseumsrådene kunne man vel finde ud af, hvor skoen trykkede og derudfra støtte rådenes bestræbelser i så henseende.

Det er nødvendigt, at Statens Museumsnævn seriøst og i samarbejde med amtsmuseumsrådene diskuterer de her nævnte problemer igennem og søger at formulere nogle holdninger og standpunkter som kan tilgodese museernes daglige arbejde og deres lokale tilknytning gennem museumsbestyrelserne, kan danne nogle modeller for hvorledes amtsmuseumsrådenes struktur skal udformes på længere sigt (for at man overhovedet kan holde sammen på arbejde og planlægning i disse råd og således at den frugtbare nyskabelse museumsrådene har vist sig at være på længere sigt ikke udvikler sig til autonome organer, jvf. Museumsmagasinet 11/80, s. 13, Mogens Ørsnes) og endelig søger ved stadig voksende kommunikation at understrege at museumsnævn, museumsråd og museer er tre ligeværdige partnere, som ikke kan undvære hinanden – og ikke en trinpyramide.

Tre af MMs redaktører har i dagene 24-27 april 1980 kikket på museer i Amsterdam. Indtrykkene er samlet på de følgende sider.

70.8 Kunstmuseer
06.71 Holland

Tre kunstmuseer i Amsterdam Rijksmuseum, Stedelijk Museum og Van Gogh-museet

Jan Garff, **Statens Museum for Kunst**

Amsterdam i april, på en af denne måneds sidste dage en by svøbt i gråvejr, et rembrandtsk clair-obscur, der – pludselig – gennembrydes af et rent, rensende lys af overraskende intensitet som i sene malerier af Van Gogh.

Denne vejrmæssige forandring til det bedre, her beskrevet med et par traditionelle kunsthistoriske metaforer, blev iagttaget på stedet af denne artikels forfatter. Det var dog ikke så meget for at gøre meteorologiske observationer, at han – indkapslet i fosterstilling på briksen i en liggevogn – var draget afsted med natlig kurs mod Amsterdam. Det egentlige formål var i løbet af en travl forlænget weekend at se lidt nærmere på et par udvalgte kunstmuseer, studere deres indhold og, i denne omgang, navnlig deres indretning.

Valget var ganske naturligt faldet på Rijksmuseum, Stedelijk Museum og Van Gogh-museet, det første et museum især for ældre kunst, det andet især for yngre, det tredie især for en enkelt kunstner.

På vejen fra hotellet til Rijksmuseum kunne man se gamle gavlhuse og nyudsprungne træer spejle sig i kanalernes rolige vand, indtil en stor, bred motorbåd med plads til et babylonisk virvar af turister kilede sig ind i spejlbilledet og splintrede illusion og løgn om et fjernt, gyldent århundrede. Senere samlede de nervøst sitrende flager af nutidig virkelighed sig igen til ubrudt flade. Alt var ved det gamle. Sådan da. For langs spejlbilledets kant sås af og til mærkeligt anakronistisk klædte væsner, en tung turistbus, en skeletagtig mastekran.

Også på Rijksmuseum var alt stort set ved det gamle. Næppe meget er i princippet blevet ændret, siden den nuværende bygning 1885 åbnedes for publikum. Hvis man tidligere har gennemvandret museets billedgader og -torve, ved man nogenlunde, hvor man skal finde de malerier, man gerne vil gense. Denne forventningens og gensynets fundamentale, helt umiddelbare glæde er man mange andre steder godt i gang med at ophæve gennem idelige nyophængninger og evigt skiftende udstillinger. På Rijksmuseum har man endnu ikke – til sikkert manges beroligelse – foretaget den store, gennemgribende sanering af ophængningen. Der er blevet flyttet lidt rundt på tingene, hvilket kun virker forfriskende, fordi det skærper synsoplevelsen. Selv om museet for nogle år siden fik ny direktør, er paladsrevolutionen udeblevet. Billederne har fået lov til at hænge, så det virker naturligt, hverken for tæt eller for spredt, hverken for højt eller – værre! – for lavt, men lige tilpas.

Ophængningen er ikke styret af nogen stift strittende pædagogisk pegefinger. Og det er rart. Alligevel er museets tilsyneladende foragt for firkantet (eller anden polygon) pædagogik nok noget, der kan bebrejdes det. Engang imellem kunne man godt ønske sig, at der i ophængningen var lagt mere vægt på at samle de enkelte kunstneres arbejder på ét sted. Man kunne også godt ønske sig, at den af Gud i himlen og kunstneren på jorden til pendanter sammenføjede mand og kvinde ikke skulle stilles i hver sin skammekrog som sørgelige ofre for et æstetisk symmetriprincip. Men bortset fra sådanne indvendinger af pædagogisk art, må ophængningen som sagt roses, fordi den virker ubesværet og selvfølgelig. Det er gode ophængningers særkende, at man i grunden ikke bemærker dem. De er præget af naturlig autoritet og unddrager sig en egentlig diskussion.

Som en af verdens fineste kunstsamlinger behøver Rijksmuseum ikke at lefle for publikum. Den på forhånd sikrede evige succes kunne medføre, at visse elementære museale forhold blev bagatelliseret eller helt tilsidesat. Det er dog kun i ringe grad tilfældet. Foruden den før anførte kritik af ophængningen kan påpeges en for turisten mærkbar mangel på konsekvent gennemført flersproget etikettering af billederne. En ikke uvæsentlig erstatning herfor er det store antal kataloger og vejvisere igennem samlingerne. De findes på flere af hovedsprogene og forhandles fra en lang, centralt placeret disk. Herfra sælges også umådelige mængder af postkort. At det drejer sig om en meget betydelig omsætning, fremgår med al ønskelig tydelighed af de små, men hyppigt forekommende skilte på rammerne omkring malerier af Rembrandt og mange andre: Købt for indtægter ved postkortsalg.

(Som bekendt må statsligt støttede museer herhjemme pænt aflevere en kontos eventuelle overskud til statskassen. Men

hvad om man fulgte Rijksmuseums eksempel og gjorde en undtagelse for publikationskontoens vedkommende? Hvis museerne fik mulighed for at beholde deres indtægter ved salg af publikationer, samtidig med at staten i en kortere periode, fx på fem år, fortsat ydede normalt tilskud, så taler sandsynligheden for, at publikationskontoen, ikke mindst takket være en meget betydelig nettofortjeneste på salg af postkort, ville have vokset sig så stor, at regnskabet ikke alene ville udvise balance, men overskud. Efter yderligere nogle år kunne kontoen splittes op i to puljer: den ene beregnet til fortsat publikationsvirksomhed, den anden til indkøb af kunst. »Det kommer igen, sagde manden, han gav sin so flæsk«. Hele spørgsmålet er her groft forenklet og naturligvis også for kompliceret til at blive løst som parentetisk indskud. Det kræver en senere selvstændig behandling).

Til Rijksmuseums publikationsvirksomhed – for nu at vende tilbage til den – hører også udgivelsen af en fornem bulletin og det unægtelig mere folkelige »Kunst-krant« (krant = courant: avis), som museets Educatieve dienst har ansvaret for. Kunstavisen, der udkommer en gang om måneden fra august til maj med i alt ti numre, blev første gang udsendt i 1974. Den består af kun fire, til gengæld rigt illustrerede sider i tabloid-format. Udgangspunktet er frokostpressen og »Uitkant voor Amsterdammers«, der informerer om kultur- og forlystelseslivet i Amsterdam. »Kunst-krant« adskiller sig fra forbillederne ved at være trykt på bedre papir og ved at kunne fremvise et endnu større opbud af skrifter, skriftgrader og billedformer i en – kun tilsyneladende – rodet, uprætentiøs opsætning. Men i lighed med frokostpressen eksploderer »Kunst-krant« i sensationsprægede overskrifter. De danner en tillokkende optakt til klart affattede, meget læseværdige artikler om museets egen bestand af malerier, skulptur og kunsthåndværk, kulturhistorisk materiale, asiatisk kunst, tegninger og grafik og om skiftende udstillinger. Sammenholdt med »Kunst-krant«, der desværre kun findes på hollandsk, tager det hjemlige »Skalk« sig ud som et forsagt skoleblad.

I betragtning af den professionalisme, som Rijksmuseums Educatieve dienst (svarende til Nationalmuseets oplysningsafdeling) her lægger for dagen, kan man godt undre – og ærgre – sig over det amatøragtige lysbilledforedrag om 1600-tallets hollandske guldalder, man bliver præsenteret for i den til formålet voldsomt overdimensionerede Röell-sal (opkaldt efter en af museets tidligere direktører). Sammen med nogle få eremitiske sjæle, der også havde søgt tilflugt i halvmørket, kunne jeg – alt efter min placering i salen – påhøre nogle af en kælen kvindestemme på hollandsk, engelsk, tysk eller fransk fremførte temmelig ligegyldige kommentarer til et flimrende virvar af billeder, hvis ophavsmand og udførelsesår kun lejlighedsvis blev omtalt. Rembrandt blev dog nævnt flere gange. Dette i mere end en forstand barokke lynkursus blev ledsaget af noget lettere forkølet cool jazz. Den anvendte opskrift kan på mange måder minde om den, der er blevet brugt til »Kunst-krant«. Kun kunne man her have ønsket sig en mere behersket tilsætning af kunstige sødemidler. Samt en bedre varedeklaration.

Mens denne form for udadvendt virksomhed forekommer malplaceret i Rijksmuseums særlige sammenhæng (Rembrandt og cool jazz!), så synes Stedelijk Museum til stadighed at have været i stand til på en naturlig måde at sammensmelte alle former for menneskeligt udtryk. I manges bevidsthed er Stedelijk identisk med Amsterdams museum for moderne kunst, men »stedelijk« betyder »kommunal«, og der er mange kommunale museer i Holland, og det i Amsterdam er andet og meget mere end et moderne kunstmuseum.

Da det åbnede i 1896, en halv snes år senere end Rijksmuseum, var det først og fremmest et kulturhistorisk museum med samlinger til belysning af fædrelandets historie, borgervæbningens historie, læge- og apotekerkunstens historie, med mere. Men inden længe lånte eller skænkede foreningen til oprettelsen af en offentlig samling af nutidskunst museet forskellige arbejder, som siden 1909 blev suppleret med museets egne erhvervelser (køb, lån, gaver) af moderne maleri og skulptur. I første halvdel af trediverne udvidede museet sit samleområde til også at omfatte dels moderne brugskunst, dels asiatisk kunst. Sidstnævnte kategori blev dog i 1952 overført til Rijksmuseum.

For så vidt er der vel i princippet ingen grænser for, hvad Stedelijk Museum kan samle på, men af praktiske grunde har det naturligvis været nødvendigt at afstikke visse retningslinier. Grænserne ligger imidlertid ikke alt for fast, og museets lyst til at overskride dem synes at være til stede. Foruden malerier af hollændere fra dette og forrige århundrede, af Chagall og Malewitch og af europæisk og amerikansk kunst efter Anden Verdenskrig indeholder museet store samlinger af skulpturer, fotografier, plakater, industriel formgivning og moderne brugskunst. Dertil kommer samlinger af hollandske mønter, gamle tegninger og tryk og et omfattende bibliotek med blandt andet mange bibliofiludgaver.

Selv om såvel geografisk som tidsmæssigt nære og fjerne ting indgår i museet, kan der ikke herske tvivl om, at hovedvægten nu lægges på det nye. Derfor virker det lige så anakronistisk som Rembrandt og cool jazz, som gyldne spejlbilleder af gamle gavlhuse og moderne mastekraner i Amsterdams kanaler, at der midt imellem Stedelijk Museums mange rum med avanceret kunst pludselig ligger en sal med billeder fra forrige århundrede. De er muligvis meget gode, men psykisk orker man ikke omstillingen til en svunden tids kunstneriske udtryk. Rent bortset fra det, beklumrer disse billeder stedet med en museal fims, som man ellers har gjort, hvad man kunne, for at få udryddet. I stueetagen er der således indrettet en biograf. Der findes også et bibliotek og en studiesal, som – indhegnet af glasvægge – næsten umærkeligt glider over i en restaurant, hvis udendørs terrasseformede fortsættelse ender ved kanten til en kunstigt anlagt sø, på størrelse med et soppebassin. Her kunne man en søndag eftermiddag i slutningen af april se tre kunstnere søsætte en lille båd, som de under fuld gensidig opmærksomhed og en vis munter bevågenhed fra restaurantens gæster skiftedes til at padle rundt i.

En lang trappe fører op til første etage. Midtvejs, men godt camoufleret på begge sider af trappen, har den grafiske afdeling nogle udstillingsrum. Og helt øverst oppe er der først intet andet end omgangens hvide vægge. Men ved indgangen til museets (i øvrigt velassorterede) salgslokale står en enkelt saftiggrøn palme i en stor urtepotte. Den palme er som hentet ud af et billede af David Hockney. Senere opdager man, at der inde bag de hvide vægge ligger det ene udstillingsrum efter det andet, så vidt muligt dagslysbelyst. Som noget selvfølgeligt er etikettering og anden form for meddelelse, blandt andet biografisk og kunsthistorisk information i de kvadratiske lyskasser på gulvet, udformet på både hollandsk og engelsk.

På Stedelijk Museum sker der tilsyneladende altid noget: der vises film og video, musiceres og samtales, spises og drikkes, udføres mer eller mindre velforberedte happenings og arrangeres udstillinger. Af en noget svingende kvalitet, burde man måske tilføje uden malice. For museet fastholder udadleligt sin oprindelige informative og kulturformidlende rolle på mange forskellige planer og områder, dog indtil videre med den moderne kunst i centrum.

Placeret i dette museums umiddelbare nærhed og ikke langt fra Rijksmuseum ligger det forholdsvis nye Van Gogh-museum, eller som det officielt hedder: Rijksmuseum Vincent van Gogh. Amsterdam har stillet grunden til rådighed, staten har betalt billederne og bygningen. Efter ti års forudgående arbejde åbnede museet i 1973. Hovedansvaret for dets endelige udformning må tildeles J. van Tricht, den eneste overlevende af de oprindelig tre arkitekter, der fik opgaven overdraget. Gerrit Rietveld udførte dog året før sin død i 1964 nogle skitser, som udgør inspirationsgrundlaget for det nuværende museum, dets form og funktion.

Der består en nøje overensstemmelse mellem bygningens enkle, strenge stil og stedets hjertegribende mangel på stemning, atmosfære. Den kliniske karakter understreges lige fra det øjeblik, man træder ind i museet, og den forstærkes, når man, efter at have forceret en godt bevogtet, smal dør, er sluppet ind i den store forhal, der rejser sig i bygningens fulde

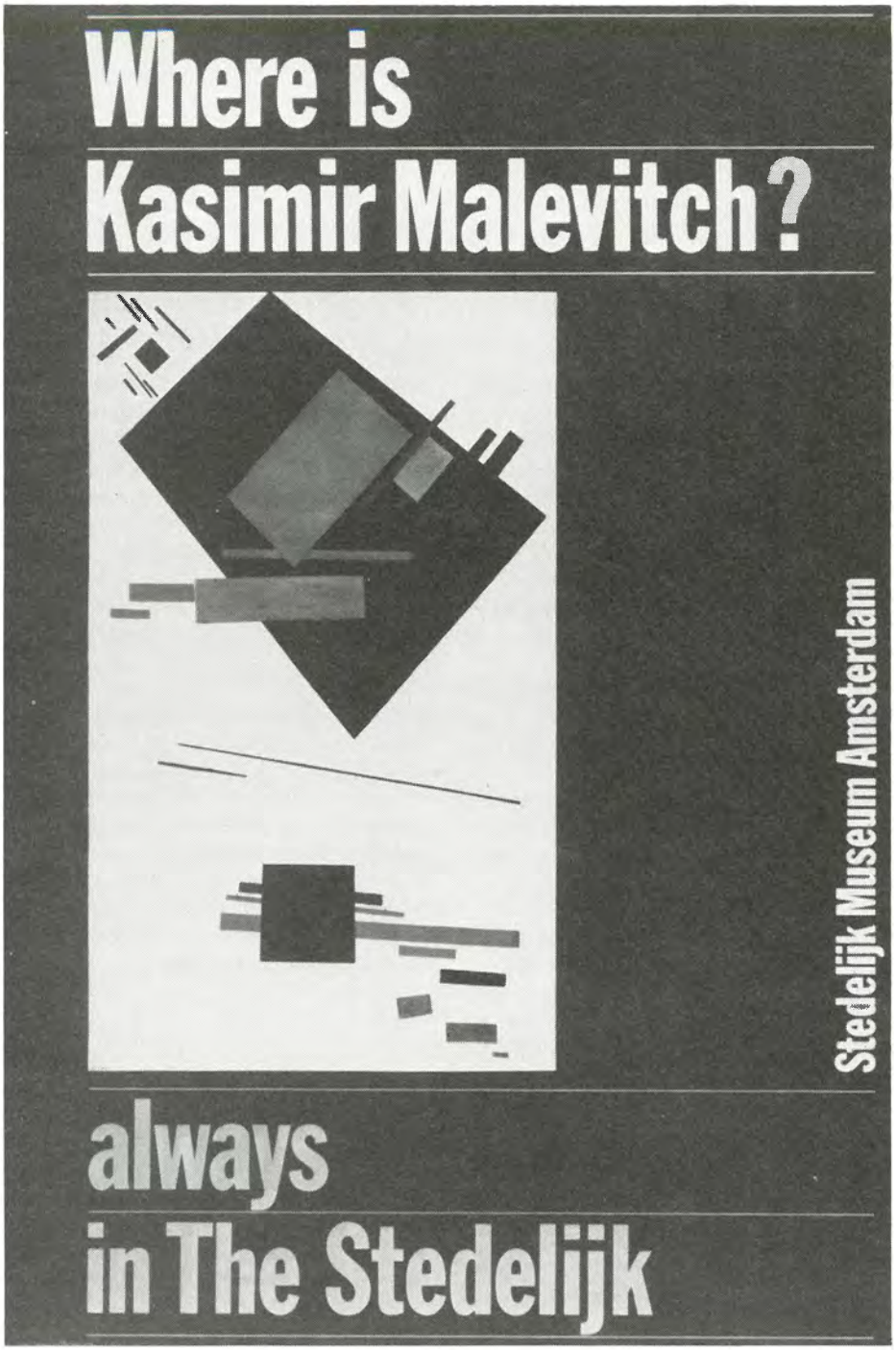

højde. Rundt omkring på de tæppebelagte gulve er der til de trætte og tænksomme anbragt tunge sofagrupper. Hist og her står også, vistnok ikke rigtig til glæde for nogen, pompøse stedsegrønne vækster – uden den enlige hockneyske palmes dekorative raffinement. Interiøret vækker umiddelbart mindelser om ventesalen i en eller anden international lufthavn. Bag den svale mondænitet og golde ødselhed anes et ægte ønske om at skabe en værdig ramme omkring en af Hollands største kunstnere.

Det er ellers gjort alt for at få den besøgende til at føle sig godt tilpas. Tykke tæpper ophæver lyden af trin. Og omvisninger tåles ikke, ifølge museets direktør »fordi de enkelte besøgendes frihed og koncentration derved forstyrres«. Det er dog ikke ensbetydende med, at al pædagogisk virksomhed er lagt på hylden. Dels findes der kataloger og andet skriftligt materiale på flere sprog, dels arrangeres der lysbilledforedrag i filmsalen. Endelig er der indrettet et atelier, hvor den besøgende under sagkyndig vejledning kan forvisse sig om vanskelighederne ved at udtrykke sig med pensel eller blyant, dog forhåbentlig ikke på samme desperate måde som Van Gogh selv. »Denne eksperimenteren med linie, farve og form giver ofte den uindviede et overraskende nyt syn på kreativitetens væsen«, oplyser direktøren. Han betragter atelieret som noget lige så væsentligt som museets bibliotek (på 6000 bind speciallitteratur) og den dertil hørende, offentlig tilgængelige læsesal, hvorimod han karakteriserer restaurant og salgsdisk som »sekundære funktioner«.

Men væsentligst af alt er naturligvis billederne og præsentationen af dem. Ved en simpel trappeformet forskydning af etagerne er der skabt mulighed for, at malerierne, hvis vejret ellers tillader det, kan ses i naturligt lys, hvorimod tegninger og grafik af bevaringsmæssig grunde altid er henvist til kunstigt belyste lokaler.

Foruden Van Gogh's egne arbejder rummer museet også hans samling af jævnaldrende eller lidt ældre samtidige som Cézanne, Gauguin og andre, der på en eller anden måde har haft betydning for Van Gogh, og det er billeder af dem, man præsenteres for i stueetagen. Først på etagen ovenover møder man – kronologisk set forkert, pædagogisk set nok rigtigt – et imponerende opbud af Van Gogh's malerier fra de sidste fire år af hans liv, 1887-90. Disse malerier, hvor den tunge, mørke malemåde er blevet erstattet af en lys- og farvemættet, meget ekspressiv stil, hører til hans mest kendte og udgør grundlaget for hans verdensberømmelse. De hænger der på rad og række med regelmæssige mellemrum. Der er ikke gjort brug af skillevægge til at bryde ophængningens monotoni, som virker bedøvende, især på den meget lange endevæg. Kun et par steder er der gjort forsøg på at skandere, men uden heldigt resultat: For at fremhæve familieskabet er fx nært beslægtede billeder af blomstrende mandeltræer anbragt så tæt, at deres individualitet ophæves.

Museets to øverste etager er forbeholdt Van Gogh's tegninger fra firserne og hans malerier fra 1880 til 1887. Om konfrontationen med de sene billeder skaber øget interesse og større forståelse for at søge tilbage til deres udspring, skal være usagt. Men fra museets side er der i hvert fald på dette punkt gjort en bevidst, pædagogisk indsats.

Man skal som bekendt lære af sine fejl. Hvis man også kan lære af andres, vil det næppe skade. De fejl, danske og hollandske museumsfolk begår, er så påfaldende ens, at den noget ulogiske og derfor banale konklusion må være, at man i fremtiden bør lære dobbelt så meget af sine egne fejl.

Amsterdams historisch Museum

97.1 Hollands historie
6.71 Holland

John Erichsen, **Københavns Bymuseum**

Den, der i Amsterdam ønsker at vide noget om byens historie og udvikling, behøver ikke lede længe for at finde det stedlige bymuseum. Det er beliggende i selve Amsterdams hjerte ved den meget befærdede gågade Kalverstraat. Der er tillige adgang til museumsområdet fra tre andre sider, og museets to store gårdsrum er udlagt som offentligt fodgængerareal, der tjener som smutvej for lokalkendte. Omsat til f.eks. københavnske forhold svarer dette til en beliggenhed som Helligåndskirken ved Strøget. Museet er altså virkelig integreret i byen og placeret et sted, hvor der er en konstant strøm af mennesker.

Det store bygningskompleks rummede oprindelig et kloster, men omdannedes siden til brug for byens vajsenhus. Hovedfløjene omkring de to tidligere skolegårde skyldes ingen ringere end Jacob van Campen, rådhusets (nu slottets) navnkundige arkitekt.

Museet er grundlagt 1926 – overraskende sent sammenlignet med tilsvarende institutioner i London, Paris, Wien og København. Indtil åbningen af det nuværende museum i 1975 udstilledes en mindre del af samlingerne under beskedne forhold i en byport fra 1400-tallet, mens resten opbevaredes spredt, bl.a. på Rijksmuseum. 1962 besluttede man imidlertid at etablere et helt nyt bymuseum i det gamle vajsenhus, som underkastedes en gennemgribende restaurering. Samtidig revideredes samlingerne med henblik på at fastslå, hvad man faktisk havde og navnlig, hvad man *ikke* havde. De følgende år prægedes af hektiske erhvervelser, hvor talrige superstykker indgik i museet, delvis ved hjælp af en nystiftet venneforening. For at afprøve den kommende udstillingsform, arrangeredes tre kronologiske særudstillinger, som omhandlede hele Amsterdams historie fra bygrundlæggelsen til vor tid.

På grundlag af de indhøstede erfaringer skred man ved bygningernes successive færdiggørelse til værket: museets indretning. I oktober 1975 kunne publikum lukkes ind selve den dag, hvor Amsterdam fejrede 700-året for byens første omtale i de skriftlige kilder.

Museets disposition

I forhallen glædes man som dansker over at blive modtaget af Poul Kjærholms smukke møbler. Iøvrigt tilbydes de besøgende flersprogede udlånsvejledninger i ringbind samt informationsark med plan af museet og »kapiteloverskrift« til hvert enkelt rum. Som indgang til byens historie har man valgt at vise et pragtfuldt billede af marinemaleren Willem v.d. Velde d.Y. Det viser skibe på Amsterdams red i slutningen af det 17. århundrede og kan stå som symbol på hele museets disposition. Teksten, som knytter sig til billedet forklarer da også, at museets potentiale især dækker det rige 1600-tal og efterdønningerne i det følgende århundrede. Tiden fra 1275 og de næste tre århundreder er nærmest at betragte som et forspil, en ouverture. Således har man altså givet sig kildesituationen i vold.

Det første rum tjener som introduktion til hele byens historie og udvikling. Dette er i sig selv en fortrinlig idé, som imidlertid svækkes ved en rodet disposition og et noget tilfældigt stofvalg. Det virker besynderligt, at man ikke har villet fortælle bredere om de særlige geografiske forudsætninger, og om den kolossale ingeniørbedrift, det har været at skabe et bysamfund af Amsterdams størrelse her. Denne mangel virker endnu mere grotesk i det følgende rum, hvor der til gengæld er ofret urimelig megen plads til et i sig selv ret ligegyldigt rekonstrueret køkkeninteriør fra senmiddelalderen. Hovednummeret i introduktionsrummet er iøvrigt en ca. 6 m^2 stor lyskasse på gulvet. Her anskueliggøres Amsterdams bebyggelse fra de tidligste arkæologiske fund og helt op til 1975. Lysene tændes automatisk som historien skrider frem; bylegemet breder sig ud over kortfladen, og på en befolkningssøjle ved siden af kan man aflæse indbyggertallet. Det er altsammen meget avanceret fundet på. Blot generer det, at programmet kører automatisk uden mulighed for stop, så man kan foretage nøjere sammenligninger eller hæfte sig ved et bestemt tidspunkt. Et trykknapsystem, som de besøgende selv kunne betjene, ville utvivlsomt være mere hensigtsmæssigt – og billigere.

Lignende legetøj er anbragt i et rum, som skildrer de kirkelige forhold i senmiddelalderen. Her kan man selv tilfredsstille sin trykkelyst og således få henholdsvis kirker og klostre frem på skærmen. Det fungerer udmærket. Endnu bedre er det i afdelingen, kaldet Amsterdam og de syv have. Her er berømte ekspeditionsruter plottet ind på et søkort. Ved hjælp af trykknapper kan man selv foretage opdagelsesrejser til Ostindien eller Amerika.

Til belysning af stadsmilitsen har man et helt utrolig rigt materiale fra 1400-tallet og fremefter. I betragtning af, hvor stor betydning, dette skyttekompagni havde for hele byens liv, er det rimeligt, at man har gjort meget ud af netop dette aspekt. Eksempelvis er der bevaret adskillige italienske pragtrustninger fra 1500-tallet. Som bevæbnede soldater er disse opstillet i en stor montre, der er »klistret« uden på huset. Man kan således se rustningerne inde fra museet samtidig med, at passerende ude i gården mødes af den truende magt, disse otte krigere i fuld harnisk udgør.

Hovedparten af den permanente udstilling, 1600- og 1700-tallet, er opdelt i en række afsnit med titler som Hjertet af en mægtig by, Rigdom og kanoner, Handel betyder arbejde, Dagligliv i Amsterdam, Hver mand sin tro, Rig og fattig, Kunst i det gyldne århundrede, 1700-tals raffinement samt Undervisning og underholdning. Efter denne fornemme og sine steder mønstergyldige fremstilling af denne enestående rige kulturepoke følger en ganske anderledes ustruktureret skildring af det vigtige 19. århundrede, hvor de gamle rammer sprængtes, og den moderne storby skabtes. Vort eget århundrede, der foreløbig standser ved 1945, forekommer også temmelig løst og tilfældigt belyst.

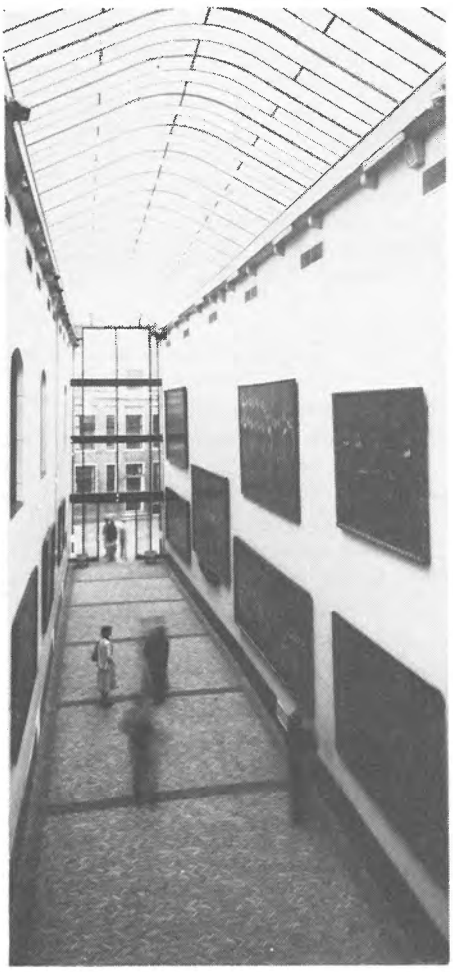

Generel vurdering

Amsterdams historisch Museum er i mere end een forstand rigt. Samlingerne er overdådige og uhyre velkonserverede, museumsteknisk har der øjensynligt været ubegrænsede midler, og den bygningsmæssige ramme er i ypperlig stand. Der er gjort meget for at komme de besøgende imøde med tryksager og god skiltning. Museet har med rette ry for at være et af de bedst drevne i Amsterdam, og man sporer en livlig aktivitet med særudstillinger, arkæologisk virksomhed, undervisning, forskning osv.

Når dette er sagt, må det dog også fastslås, at udstillingsformen eller selve fremstillingen af byens historie sine steder idag forekommer noget altmodisch. Den er af let forståelige grunde fikseret på de pragtstykker, man er i besiddelse af. Dette har ført til en overdimensioneret repræsentation af det gyldne århundrede, 1600-tallet, på bekostning af andre tidsafsnit. Det samme gør sig iøvrigt gældende i Rijksmuseums på mange måder bemærkelsesværdigt vellykkede historiske afdeling; gad vide om ikke noget lignende vil ske på det nyindrettede marinemuseum, som åbner i løbet af nogle måneder? – I Amsterdams bymuseum kan man af og til forledes til at tro, at der er et kunstmuseum og ikke et kulturhistorisk museum, man besøger. Den permanente udstillings åndelige fædre, museets nuværende leder B. Haak, og hans forgænger, S.H. Levie, som i mellemtiden er blevet direktør for Rijksmuseum, har begge en kunsthistorisk baggrund.

En svaghed af samme art er det, at museet så at sige ikke giver sig af med fotografisk dokumentation af livet i byen og de forandringer, Amsterdam som enhver anden by til stadighed oplever. Dette væsentlige felt er overladt stadsarkivet. På denne måde har museet afskåret sig fra en vital nutidsorienteret indsamling. Erhvervelsespolitisk er man således lidt ude at svømme, hvilket et af museets sidste køb tydeligt afslører. Det er et neorealistisk maleri, forestillende en kommunal badeanstalt, som skulle nedlægges. Museet havde selv stillet maleren denne opgave.

Det, der mere end noget slår een under rundgangen, er samlingernes høje kunstneriske kvalitet. Øjensynlig har man malerier, tegninger, stik og kunsthåndværk til at dokumentere så at sige hele udviklingen i forbløffende mange aspekter. Ikke blot skyttekorpsets pragtfulde sølv fra 1500-tallet, vidunderlige marinemalerier, mængder af topografisk grafik, originale bygningsmodeller og hele billedserier omkring den private forsorg i 1600-tallet med spindehuse osv. Med forskellige udstillingstekniske påfund har man forstået at give disse pragtstykker en meget fin ramme. Borgermilitsens rustninger er allerede nævnt. En anden overordentlig vellykket løsning forekommer i afsnittet Rigdom og kanoner, hvor der er opbygget en række bevarede pakhuse som fotostater. Hver anden bygning er udformet som et dukkehus med glasforside, så man kan se (og til dels lugte) de eksotiske herligheder på etagerne eller hylderne: the, silke, krydderier og porcelæn. Flere steder har man i dagslyskabinetter diasserier kørende med udsnit af større malerier, visende gadefigurer og folkelivsscenerier. Det er meget nærværende gjort.

Museets øvrige tilbud

Udover den permanente udstilling har publikum lejlighed til at se et lysbilledshow om museumsbygningernes interessante historie. En hel fløj er indrettet udelukkende med henblik på særudstillinger, og desuden har man adgang til et par pragtrum som står helt urørt fra vajsenhusets tid.

En særlig attraktion udgør det såkaldte skyttegalleri, en overdækket gade, som fører fra museets grund ud til byen. Ad automatiske glasdøre kommer man ind i galleriet, der rummer adskillige kæmpelærrede fra 1600-tallet med de forsamlede skytter. Desuden har museet et offentligt billedarkiv med selvstændige udstillingslokaler. Også til et omfattende bibliotek er der adgang, hvis man vil uddybe sin viden om byens historie. Endelig er der en særlig undervisningsafdeling, foredragssal samt en fortrinlig museumsshop. Uafhængigt af museets åbningstider fungerer museumsrestauranten, som i godt vejr tillige har en afdeling udendørs. De to smukke gårdsrum er i det hele taget som skræddersyet til koncerter, optræden og lignende arrangementer. Der foranstaltes lejlighedsvis marked, og sidste år havde f.eks. Festival of Fools forskellige opførelser her.

Amsterdam – London

Det er på mange måder fristende at sammenligne bymuseerne i London (omtalt i Museumsmagasinet 4, 1978) og Amsterdam, som er nyindrettet samtidig for fem år siden. Førstnævnte kan føre sine rødder tilbage til The Guildhall Museum fra 1826, mens sidstnævnte først grundlagdes hundrede år senere. I London kunne man tage en nyopført museumsbygning i brug, beliggende i et moderne bolig- og kontorkvarter. I Amsterdam rykkede man ind i ærværdige historiske bygninger lige i hjertet af den gamle by.

Englænderne har været mere dristige, mere moderne. De har som noget meget væsentligt hele den geologiske, geografiske baggrund for bydannelsen med som forklaring for byens placering. De er i langt højere grad gået uden for museets mure for at finde egnet materiale – gerne i form af fotografi eller replik – til at fortælle den historie, som lå museumsfolkene på sinde. De har navnlig formået at give udstillingen et mere spændende præg, og så har de nok gjort sig større anstrengelse for at få et talstærkt publikum i tale. En afgørende svaghed er de imidlertid fælles om: skildringen af vort århundrede. Det skal blive interessant at se, hvorledes franskmændene klarer dette, når bymuseet i Paris (Musée Carnavalet) åbnes efter den igangværende nyindretning.

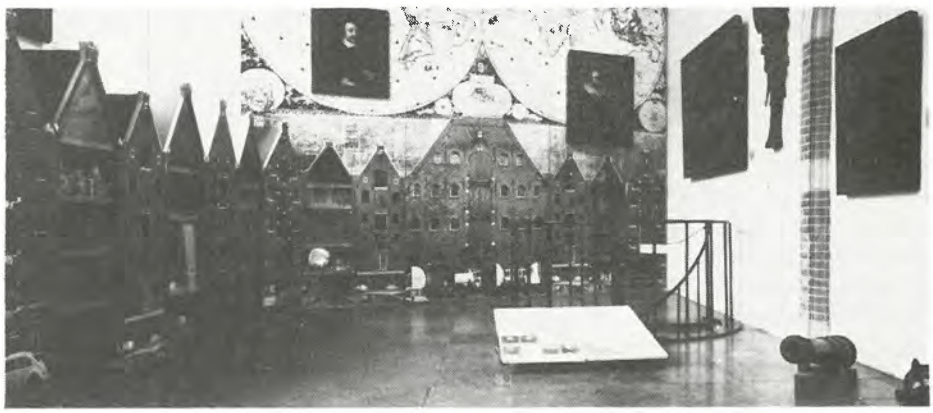

Tropemuseet i Amsterdam

59.506 Etnografisk museum
06.71 Holland

Peter Seeberg, **Viborg Stiftsmuseum**

Undervejs til Tropenmuseum, Amsterdams etnografiske museum, kan man springe af sporvognen og se den lille, men fornemme *Hortus Botanicus* (grl. 1682) med palmerne fra Kaplandet, hjembragt i 1600-tallet, de gror endnu, i Amsterdam, men ikke mere i Kaplandet, eller lægge vejen ind om den *Zoologiske Have,* Artis, (grl. 1838) og se krokodiller gabe under mangroverne i det store flodmiljø. På samme linje har man nok ved tilfældighedernes nåde fået lagt tre museale institutioner, der på enestående vis supplerer hinanden som en manifestation af det, der engang var den eksotiske verden.

Tropemuseet residerer i et tungt og voluminøst bygningsværk fra 1916-26. Kommer man ind, er man sikker på, at man er landet i Illum: midterrummet er ført op til øverste etage, de loggia-agtige inderrum, der åbner sig gennem mægtige arkader mod midterrummet, nåes som i Illum ad sindrige dobbelttrappearrangementer ved den fjerne ende af midterkvadratet, men dermed er også al sammenligning upassende. En årelang gennemført og gennemgribende modernisering har fremhævet en oprindelig arkitektonisk ide: det mauriske, og gjort huset strengt og nøgternt.

Indgangspartiet er lagt som en betonklods ud fra kælderetagen. Man skal ned for at komme ind, og derpå op for at komme videre. Indgangens typografi varsler usentimentale oplevelser, foyerens bagvæg signaliserer museets program med enestående styrke. En kæmpecollage af mægtige lysbilleder viser alle de mennesker fra alle de mange lande, som museet beskæftiger sig med, i fremragende, bevægende portrætter. Man kan godt se forbindelsen til »Family of Man« og når man kommer op i midterrummets særudstilling af »Årets Pressefoto« triumferer man allerede over at have seet det så tidligt, men associationen er for tynd og almindelig og Tropemuseet for intens en oplevelse.

Nyindretningen og nyopstillingen, der lige knap og nap er overstået (officielt var den færdig i 1979 efter fire års arbejde), har benyttet sig af inddelings- og fordelingsprincipper af komplementær art. Af lutter frygt for pænheden har man villet undgå i videst mulig grad at vise »kulturen« og har foretrykket *total-fiktionen:* fx. udsnit af en indisk landsby i dag, naturligvis med en lille, tiltrækkende butik, boligindretning, markerne udenom, det blandede redskabsinventar (bort fra »det rene«), naturen som horisont, gudernes i deres dunkle tilstedeværelse i den ellers overvældende, barberede, moderne tilværelse, som gøres nærværende ikke blot gennem de teatralske kulisser, men gennem pågående lysbilledoplevelser, man både før og henne om hjørnet kan være sikker på at blive gennemskyllet af. Apparaterne fungerer, man mærker at Philips har haft en vis betydning i Holland.

Den tilstræbt antiromantiske fiktion i de udvalgte præparater er imidlertid uhyre pladskrævende (for ikke at tale om den lydnarkose, man bliver sat i fra miljø til miljø) og enkelte steder har man sænket niveauet og nøjedes med en kultursociologisk, kulturgeografisk *reportage,* hvor genstandene dog stadig lever i randen af billedforedraget eller den overvældende opmarch af store fotografier, der sikrer, at man ikke forfalder til genstandsdyrkelse.

I et enkelt tilfælde: batakkulturen, har man imidlertid ladet genstandene: udlæggerbåden, de enorme gudebilleder, der strækker sig ubesværet, ja jublende i de store, høje rum, udgøre et ukommenteret orkester. Det er som at høre Odysseen fremsagt ved havet efter den lange vandring gennem de flimrende, duftende, snerrende og hvæsende fiktions-udstillinger. Kontrasten virker utroligt befriende. Man spørger: har her det sikre øje parret sig med træthed og tilfældighed? Var der en aften, hvor man sagde: her holder vi op, det behøver vi ikke at sige så meget om. Skal vi ikke også tale som Saint-John Perse.

Bevidstheden om ikke at kunne få det hele med, med den samme metode har endvidere skabt nogle få hjørner af udpræget kunsthistorisk art: de smukkeste ting fra et land, en periode, hvor den heftige omsorg imidlertid er ifærd med at forfalde til flegmatisk passivitet også overfor selve genstandens udstillingsmæssige velvære.

En anden måde at prøve at nå det hele på er udstillingerne af klædedragt og musikinstrumenter fra hele verden. Begge steder ser man det uhyre bevidste, prøvende og afprøvende udstillingsvæsen. Mannequinerne er i bevægelse, tager skridt frem, har bevæget arm og hånd. De skal være *snapshots* af det nærværende, men illusionen bærer ikke i dette tilfælde, man spørger: hvorfor løber de afdøde?

I musikafdelingen er stilen mindre anstrengt og de smukke ophængninger suppleres meget fint, dels af lysbilleder, der viser anvendelsen af visse af de eksotiske instrumenter, dels af en juke-box, hvor man kan trykke på knapper og derved udløse musikalske demonstrationer af snart sagt alle instrumenterne. Det er virkeligt lystigt, at trykke på knappen udfor det lille malede konkyliehorn og så blæser det, så blæses der i tyve sekunder. Stadigvæk Odysseus.

Endnu ufærdig er en sandelig uundværlig udstilling om verdenshandelen, der jo mere end noget andet har bragt europæerne ud på det kolonialistiske skråplan, som hele museet kredser om i baghovedet, men skidt med det. Verdenshandelen vises dels i en række originale glimt: billeder, stik, hængt op i en strimmel af sikkert formulerede bure, dels i den *konkretistiske* anvendelse af to gigantiske opskårne containers, stuvet med moderne emballage. De fylder enormt, og siger ikke mere end hvad der kunne siges på meget mindre plads. Foruden Philips har også Documenta i Kassel haft sin betydning for Tropemuseet. Det direkte, omend gigantiske udtryk fastholdes uden formindskelse. På en anden, men også skæv måde anvendes et aftryk af Børskurserne og varenoteringerne i *en uafklaret sfære mellem* det kunstneriske, intensive udtryk og den museale eksempelførelse, en forfølgelse af det oprørende og vanvittige i pengevæsenet, som er rigtig nok, men som løber grassat overfor tingenes skinbarlighed.

Tropemuseet får næsten sagt alt det, det gerne vil sige, i en *gennemført arkitektur.* Den firkantede kasse på gulvet eller i højden, det mægtige paphjørne, der bærer et panorama, de altid knækkede bredbilleder i al deres brogethed hænger som arkitektur sammen i et modul, der skaber fremkommelighed og overskuelighed mellem intentionerne. Den militante, lidet fromme og dog hengivne omgang med materialet og kendgerningerne har frembragt et museum, der for en dansker OGSÅ må være et udtryk for Amsterdams provokultur, der er sensibel, drastisk og opfindsom. Hverken Tvind eller Christiania (hvem af dem mon kunne lave den bedste Bredeudstilling?)

En vrimmel af museer

06. 71 Holland

Peter Seeberg, **Viborg Stiftsmuseum**

Man kan stort seet ikke gå rundt i Amsterdam for museer. De ligger spredt udover hele byen, har forskellige åbningstider og åbningsdage, ganske som i København, men så har de entre. Man spørger: er Holland virkeligt så fattigt.

Af hele den flok af museer, som dagene gik med at besøge: *Teatermuseet* med dets diffuse samling, men muntre improvisationer, det lille, men prægtige *Jødiske Museum,* det forbavsende lille og forbavsende indholdsmagre *Medicinsk-historiske Museum* (naturligvis med imponerende malerier af kirurgiske scener), det *Teknologiske Museum* (der er en slags studie samling for faglærte), *Luftfartsmuseet* ved Schiphol-flyvepladsen med dets park af vintage-årgange i fremforalt hollandsk producerede flyvemaskiner, dets kredsen om mekanikken og dets præstationer (og der er jo andre pædagogiske principper fror Luftfartsmuseer end for arkæologiske museer, Luftfartsmuseer behøver næsten ingen pædagogik, de kommer i luften af sig selv), det klassisk arkæologiske *Allard Pierson-museum* med dets forsigtige modernisering (Danmark optræder med flint, sten og bronce midt i alle de klassiske herligheder) tabte jeg mit hjerte til et museum, der tilsyneladende ikke ligefrem er ved at være kvalt i bevillinger og som er omkredset af Amsterdam-museumsmiljøets største trækplastre: Zoologisk have (som det ligger i) og Tropemuseet, der ligger skråt overfor. I dets kælderetage ligger den Zoologiske haves Akvarium, men man kan ikke komme fra det ene til det andet. Museet er såmænd det *Zoölogiske Museum* (på hollandsk er det andet o gudhjælpemig et Ö, jeg bliver helt blød om hjertet af det), der for tiden kun rummer een udstilling: mennesket og insekterne, eller insekterne og menneskene. Betagelsen skyldes ikke emnet: insekter har vi ganske rigtigt overalt omkring os og sommetider på os, ja i en vis forstand i os, men udstillingen kombinerer et ringe budget med en utrolig appetit på opgaven. I en række systematiske, emnemæssige afsnit, med klare tegninger og gode eksempler, myndig, kortfattet tekst, og en række demonstrationer af hverdags-insekter (kakkelakker, kålsommerfugle) i prunkløse terrarier etableres et musealt mini-kosmos tilgængelig for børn og barnlige sjæle. Der er hverken bazar eller skolestue i tilrettelægningen. Rammen er billig at erhverve, men hånden, der har udført den er nervøs og sikker, farverne demonstrative: gule, røde, blå (sådan laver vi det sgu) og digressionsmulighederne, kommunikationens overskud af spillerum til at sige lidt ved siden af, som man har lyst til at sige, forbløffende. For i forbifarten at sige noget om insekternes kropsbeklædning kommer man ind på beskyttelsen i naturen og menneskelivet og slæber dels et næsehorn dels en kriger i panser og plade ind i et hjørne. Det kan ikke siges anderledes.

Uimponerthed (måske på grund af det erstattelige materiale) parret med kyndighed og så lidt af den rabiathed, som hollænderne har til forskel fra danskerne, gjorde det Zoologiske Museum til den STORE museumsoplevelse i Amsterdam. Det anarkistiske Christiania overfor kongeslottet hedder Amok (et ord som Poul Martin Møller indførte i dansk). Hollænderne synes at finde en vej ud af tilværelsens stagnationstendenser ved at gå rigtigt amok. Det kan de undertiden gøre med både intellektuel energi, humør og visuel fantasi.

Publikum flokkes i højsalene og samles foran Philips' skærme klyngevis, klassevis og familievis på enkle taburet-agtige møbler. Magelighed findes heller ikke her, måske mindst af alt her blandt alle hollandske museer, der er karrige med hvileudstyr. Publikum bliver i det hele taget ikke overforkælet, butikken har et moderat udvalg, det pædagogiske tilbud af duplikerede rundvisninger er ikke overvældende (museumsfolkene mener vel endnu, at deres nye udstilling kan tale helt og holdent for sig selv), cafeteriet er ikke for lækkermunde, men skal alene tjene tørsten og sulten. Hollands naboer: Frankrig, England og Tyskland har endnu ikke kunnet overbevise Turistorganisation eller Tropemuseets ledelse om nødvendigheden af flersprogede tekster. De arme nabolandes millioner af Amsterdam-rejsende må klare sig med det hollandske på et tidspunkt, hvor ethvert dansk museum alvorligt overvejer i det mindste at dobbeltekste på EET fremmed sprog, men det bliver jo ved snakken.

Tropemuseet i Amsterdam er i sin forstand ikke blevet ved snakken. Det er Europas mest gennemførte etnografiske museum, een stor Bredeudstilling vil de ondskabsfulde sige, jeg synes det siger noget. Det er uendeligt let at falde tilbage i gamle vaner og former herfra, det er mageløst svært at komme videre.

Det koster godt og vel 7 kroner at se herligheden, hvis man ikke har ICOM-kort. Åbningstiden er til daglig 10-17, om søndagen går kirketiden fra. Gå i kirke i stedet.

Møllmann-udvalget

Ved Miljøminister Ivar Nørgaards forelæggelsestale ved fremsættelsen af bygningsfredningsloven d. 29/11 1978 påpegede ministeren vigtigheden af samarbejdet med hensyn til bevaringsarbejdet mellem fredningsstyrelsen og kommuner, *museer* og lokale bevaringsforeninger. Som følge af denne erkendelse af, at der findes en række berøringsflader mellem miljøministeriet og fredningsmyndighederne på den ene side og ministeriet for kulturelle anliggender og museumsvæsenet på den anden, foreslog ministeren i foråret 1979 at nedsætte et midlertidigt udvalg udfra ønsket om at opnå den bedst mulige udnyttelse af de økonomiske og faglige ressourcer.

Udvalget har fået følgende kommissorium:

Udvalget skal undersøge mulighederne for at fremkomme med forslag, der sikrer varetagelsen af opgaverne i relation til de to love i et nært samarbejde mellem fredningsmyndighederne, museerne og *de lokalhistoriske arkiver.*

Udvalget skal således fremkomme med forslag om tilrettelæggelse af samarbejdet om gennemførelsen af arkæologiske undersøgelser. Udvalget skal herunder udarbejde forslag til retningslinier for fundanmeldelser, til ny tilrettelæggelse af centrale registre og arkiver, til den nærmere prioritering af undersøgelsesvirksomheden og fordelingen af arbejdsopgaverne samt til retningslinier for fundne genstandes registrering, konservering og endelige placering.

Ligeledes skal udvalget fremkomme med forslag om tilrettelæggelse af et nærmere samarbejde inden for bygningsfredningsområdet mellem fredningsmyndighederne og museumsvæsenet, herunder udarbejde retningslinier for et samarbejde om iværksættelse og gennemførelse af bygningsarkæologiske undersøgelser, om udarbejdelse af bygningsregister samt om formidlingen af denne virksomhed.

Udvalget skal i øvrigt være bemyndiget til under sit arbejde at tage andre tilgrænsende problemer op til overvejelse og fremkomme med forslag herom.

Som medlemmer af udvalget er følgende udpeget:
Stiftamtmand N. Møllmann, formand,
direktør Viggo Nielsen, Fredningsstyrelsen,
kontorchef Kristian Kristiansen, Fredningsstyrelsen,
kommitteret Edmund Hansen, Planstyrelsen,
der alle er udpeget af miljøministeren.
Kontorchef E. Thrane, Kulturministeriets departement,
museumsinspektør Else-Marie Boyhus, Statens Museumsnævn,
overinspektør Mogens Ørsnes, Nationalmuseet,
arkivar Jan Horskjær, Sammenslutningen af lokalhistoriske arkiver,
der alle er udpeget af kulturministeren.
Vicekontorchef Ove Nissen, Amtsrådsforeningen,
Stadsingeniør A. Elmose, Kommunernes Landsforening,
der er udpeget af henholdsvis Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening.
Kontorchef Leo Bjørnskov, Fredningsstyrelsen, og fuldmægtig
Eva Paulsen, Ministeriet for kulturelle anliggender, er udpeget som sekretær for udvalget.

Udvalget forventes at afslutte sit arbejde inden udgangen af 1980, idet man ønsker at inddrage resultatet heraf i den revision af museumsloven, hvortil der skal fremsættes forslag for folketinget i folketingsåret 1981/82.

Udvalget har indtil nu afholdt tre møder (13/11 79, 13/3 80 og 12/5 80). Næste møde er fastsat til 30/6 80.

Referencegruppen:
Fra Kulturministeriets side lagdes så stor vægt på dette udvalgsarbejde, at man besluttede at nedsætte en referencegruppe til bistand for de af kulturministeriet udpegede medlemmer af udvalget.

Gruppen kom til at bestå af følgende:

Udpeget af Nationalmuseet:
museumsinspektør, Robert Egevang (verdslige bygninger),
museumsinspektør Erik Skov (kirkebygninger),
fg. overinspektør Birte Friis (det etnologiske fagområde),
ledende konservator Jørgen Nordqvist (de konserveringsfaglige områder),

udpeget af Dansk Kulturhistorisk Museumsforening:
museumsinspektør Jens Ole Lefevre,
museumsdirektør Torben Witt,

udpeget af Statens Museumsnævn:
museumsinspektør Henrik Thrane,
museumsinspektør Palle Friis.

Indenfor museumsverdenen har man fulgt udvalget med interesse uden dog at have megen viden om udvalgsarbejdets forløb. Imidlertid har man ønsket at bidrage til diskussionen omkring den antikvarisk/arkæologiske virksomhed og ved et møde i Århus d. 5/6 1980 arrangeret af tre museumsfolk og med deltagelse af omkring halvdelen af landets uddannede arkæologer vedtoges eenstemmigt følgende udtalelse:

Det er vores opfattelse, at en funktionel varetagelse af den arkæologisk/antikvariske virksomhed er afhængig af,

– at museerne er de organer, hvorigennem al arkæologisk feltundersøgelses- og udgravningsvirksomhed foregår,

– at Nationalmuseet fastholdes som landets centrale organ for registrering af fund og mindesmærker,

– at Fortidsminderådet styrkes ved, at der tillægges det besluttende virksomhed,

– at Fredningsstyrelsen ikke samtidig med forvaltningen af lovgivningens fredningsbestemmelser udøver selvstændig arkæologisk virksomhed.

Hjælp mig

En defination af begrebet »handicappet« siger, at det er en person med nedsat erhvervsevne indenfor det samfund, hvor vedkommende lever. Jo færre erhvervsmuligheder et samfund råder over, desto stærkere virker et handicap på den enkelte. I meget bred forstand vil det at være handicappet sige, at man afviger for meget fra det »normale« flertal i et givet samfund.

Det er nok også værd at overveje forholdet mellem antallet *fødte* handicappede og antallet *opståede* handicappede i vore dage – der er efterhånden flest af de sidste.

Mon I kan hjælpe mig? Jeg vil meget gerne have en oversigt over hvor mange *handicappede,* der arbejder ved museerne i Danmark og ligeledes hvad de evt. er beskæftiget med. Min forespørgsel hænger sammen med, at jeg er blevet opfordret til at indsamle stof og deltage i redaktionen af et temanummer af MUSEUM over »Museums and the Handicapped«.

Dette vil sige, at jeg ikke kun er interesseret i de mere statistiske oplysninger om antal og stillingsbetegnelser, men desuden i direkte kontakt til de pågældende mennesker. Det sidste vil selvfølgelig være afhængigt af de pågældende selv.

Iøvrigt vil jeg meget gerne vide om der blandt danske museer er planer om særlige aktiviteter i forbindelse med Det internationale år for handicappede, og desuden også om der er kolleger med erfaringer i arbejde for og med grupper af handicappede. I forbindelse med det sidste, er dårlige erfaringer af lige så stor interesse som gode erfaringer.

Endelig: er der kolleger, som har beskæftiget sig med de handicappedes forhold historisk set i Danmark? I bekræftende fald vil jeg gerne i kontakt med vedkommende. Det samme gælder naturligvis det tilfælde, at »de handicappede i kunsten« er særlig studeret – både med henblik på kunstnerens holdning og fortolkning af situationen. Erfaringer gjort af etnografer, der har arbejdet blandt mere »eksotiske« folkegrupper, er naturligvis også af største interesse i denne forbindelse.

Udtryk for hvad danske kolleger kunne tænke sig/ønske sig at få information om i det nævnte tema-nummer af MUSEUM vil blive modtaget med TAK.

Guri Dybsand, Kulturhistorisk Museum
Stemannsgade 2, 8900 Randers

71.8 Kirkens og andre nutidsbygningers arkitektur og kunst
05 diverse. Periodica. blandet indhold

Beretning om »Danmarks Kirker« 1979

Konstitution

Ved det stiftende møde den 31. august 1978 valgtes professor Henrik Glahn til styrelsens formand og kontorchef Eigil Thrane til næstformand. Til sekretær udpegedes kontorchef Niels Petri. De oprindelige tilskudsgivende institutioners valg af professor Olaf Olsen som tilsynsførende ved det redaktionelle arbejde og rådgiver for styrelsen bekræftedes. Valgene gælder for en periode på tre år.

På styrelsens 2. møde den 19. januar 1979 vedtoges vedtægter for styrelsens virksomhed. Disse vedtægter blev den 9. marts 1979 godkendt af Ministeriet for kulturelle anliggender, der pr. 1. januar 1979 afløste Kirkeministeriet som ressortministerium for »Danmarks Kirker«.

I overensstemmelse med vedtægterne afholdt styrelsen sit 3. ordinære møde den 30. august 1979.

Bevillinger

De samlede udgifter ved driften af »Danmarks Kirker« har i finansåret 1978 (1/4 – 31/12) udgjort 1.036,815 kr. og i finansåret 1979 (1/1-31/12) 1.435.879,10 kr. Efter at Nationalmuseet (i 1979 Ministeriet for kulturelle anliggender) forlods har ydet ca. 50.000 kr. årligt, er det resterende beløb udredt af staten med 50%, af Carlsbergfondet og Ny Carlsbergfondet med tilsammen 25% og af Ribe, Vestsjællands og Århus amtskommuner med tilsammen 25%.

Udgivelsesarbejdet

I beretningsperioden er følgende hefter af »Danmarks Kirker« blevet færdiggjort af redaktionen:

Frederiksborg amt (Marie-Louise Jørgensen og Hugo Johannsen samt delvis Elna Møller). Hefte 31-32 (s. 2793-2928). Hermed er hele amtet afsluttet.

Århus amt (Kjeld de Fine Licht og Vibeke Michelsen samt delvis Ulla Haastrup og Niels Jørgen Poulsen). Hefte 13, 14, 15 og 16 (s. 1093-1452).

Holbæk amt (Marie-Louise Jørgensen og Hugo Johannsen). Hefte 1,2 og 3 (s. 1-245).

Ribe amt (Elna Møller og delvis Ebbe Nyborg). Hefte 1-2 (s. 1-144).

På grund af overgangen til nyt forlag udsendes hefterne vedr. Holbæk og Ribe amter samt hefterne 14-16 incl. for Århus amt først til boghandelen i begyndelsen af 1980.

Forlag

»Danmarks Kirker« har hidtil været udgivet på G.E.C. Gads Forlag, der imidlertid i maj 1978 meddelte, at det ikke kunne påtage sig udgivelsen af nye amtsserier. Styrelsen har derefter ved kontrakt af 17. november 1978 overladt udgivelsen af Holbæk og Ribe amter til Nationalmuseets Forlag, der i december 1979 desuden har overtaget udgivelsen af Århus amt fra G.E.C. Gad og afkøbt dette forlag hele restlageret af samtlige amtsserier, således at udsendelsen og forhandlingen af hele værket også i fremtiden vil være samlet på ét sted. Styrelsen har bifaldet denne disposition.

I forbindelse med Nationalmuseets Forlags overtagelse af udgivelsen sker der markante ændringer i produktion og distribution. I fremtiden (for Århus amt dog først fra hefte 19) vil hefterne blive udsendt i 2-spaltet offset-tryk og leveret både i hæftet stand og indbundet. Hvert hefte vil indholdsmæssigt blive en afrundet helhed (som regel indeholdende beskrivelsen af 3-5 landsbykirker), og i modsætning til tidligere vil hefterne kunne købes enkeltvis. Nyordningen forventes at medføre et større salg, og normaloplaget øges derfor fra ca. 1700 til 2500 eksemplarer.

Københavns Kirker

Udgivelsen af kirkerne i København, der standsede i 1975, vil nu blive genoptaget. Arbejdet hermed er sikret for 3-året 1980-82 incl. ved bevillinger fra Københavns Kulturfond (for 1980 60.000 kr.), Carlsbergfondet (30.000 kr. årligt) og Ny Carlsbergfondet (30.000 kr. årligt) samt ved anvendelse af Nationalmuseets ordinære årlige bidrag til »Danmarks Kirker«, der var reserveret til dette formål indtil 1976. På grund af den særlige finansieringsform vil budget og regnskab for arbejdet med Københavns kirker blive holdt adskilt fra »Danmarks Kirker«s ordinære regnskab.

Til at varetage udgivelsen af Københavns kirker har styrelsen pr. 1. januar 1980 ansat mag. art. Birgitte Bøggild Johannsen.

Personale

Redaktionen omfattede ved årsskiftet 1979/80 6 fuldtidsansatte redaktører, 1 halvdags redaktionssekretær samt 7 deltidsansatte studentermedhjælpere. I beretningsperioden er der sket følgende ændringer i redaktionen:

Arkitekt m.a.a. Elna Møller fratrådte efter eget ønske den 1. september 1979 som ledende redaktør for at hellige sig arbejdet med Ribe amts kirker. Hun er som ledende redaktør blevet afløst af mag. art. Hugo Johannsen.

Cand.mag. Ebbe Nyborg ansattes den 1. oktober 1978 som redaktør, foreløbig med arbejde ved Ribe amts kirker. Han afløser mag.art. Ulla Haastrup, der fratrådte den 1. februar 1978.

Dr. phil. Kjeld de Fine Licht er med orlov for tre år fra den 1. september 1979 at regne fratrådt redaktionen for at bestride stillingen som direktør for Det danske Akademi i Rom. Som hans vikar er ansat mag. art. Niels Jørgen Poulsen, der tiltrådte den 1. juli 1979.

06.1 organisation

Registrering af Kunstkammersager i danske museer

H. D. Schepelern, **De danske Kongers kronologiske Samling, Rosenborg**

Holger Rasmussens fortræffelige oversigtsværk »Dansk museumshistorie« med undertitlen »De kulturhistoriske museer«, udgivet af DKM i anledning af 50-års jubilæet 27. maj 1979 markerer stærkt de seneste års øgede interesse for dansk museumshistorie. En yderlig understregning har denne interesse fået ved etnografisk samlings udstilling »Det indianske Kammer«, der illustrerede, hvad blot en enkelt af Nationalmuseets afdelinger rummer af genstande hidrørende fra det gamle kongelige Kunstkammer.

Under indtryk heraf har Dansk ICOM opfordret til nedsættelse af en arbejdsgruppe med Kunstkammeret som emne og har anmodet undertegnede om at fungere som gruppens formand med cand.mag. Bente Dam-Mikkelsen som sekretær. Sidstnævnte har som historiker varetaget den arkivalske gennemgang af etnografisk samlings protokoller i forbindelse med den ovennævnte udstilling.

Arbejdsgruppens adresse vil være Nationalmuseets 2. afdeling, hvor man med støtte fra Det humanistiske Forskningsråd har indledet et forskningsprojekt med det formål at opbygge en registrant over de idag eksisterende Kunstkammergenstande i danske museer. Til startudgifterne er der fra Ministeriet for kulturelle Anliggender stillet 15.000 kr. til rådighed af Statens Museumsnævns rådighedssum for 1980.

Den foreløbige plan for arbejdets iværksættelse tilsigter en opstilling i kartoteksform af det store katalog over kunstkammeret, som blev resultatet af den i 1821 nedsatte »scientifiske Commissions« arbejde med at »bestemme, klassificere, nummerere og beskrive genstandene samt udskille, hvad der ved ovenomtalte undersøgelse befindes ikke at fortjene nogen plads på det kgl. Kunstkammer«. Resultatet blev som bekendt Kunstkammerets opløsning, idet allerede 1823 malerierne flyttedes til Christiansborg slot, adskilligt fordeltes til en række institutioner, og en væsentlig del af de antikke og etnografiske sager overflyttedes til gården Dr. Tværgade 7, hvor den foreløbig videreførtes efter Kunstkammerets gamle linier, men under navnet »Kunstmuseet i Dronningens Tværgade«. En betydelig samling »Doubletter og udsatte Sager ... Conchylier, Madreporer og andre Naturalier ... såvelsom en stor Deel Sjeldenheder ... tildeels beskadigede« bortsolgtes ved auktion den 31. august 1824. Om de fortsatte udskillelser til dannelse af etnografisk museum, oldnordisk museum og antiksamlingen kan man læse hos Holger Rasmussen.

Den opstillede registrant over Kunstkammerets bestand umiddelbart inden opløsningen vil blive udbygget gennem en konkordans over ældre kunstkammerinventarer, således at man på hver genstands stamkort skal kunne aflæse dens proveniens og senere skæbne inden for Kunstkammeret. Dette arbejdes varighed er skønsmæssigt ansat til to år, og til den praktiske gennemførelse fremskaffes der indledningsvis fotokopier af hovedinventaret fra 1820'erne. Jævnsides hermed påbegyndes nu arbejdet med at identificere bevarede genstande, og en række ældre museer har modtaget en skrivelse med opfordring til at konstatere, hvorvidt de er i besiddelse af Kunstkammergenstande. At størstedelen må søges inden for Nationalmuseet og de gamle Museer i København og omegn, er hævet over enhver tvivl, men for en sikkerheds skyld er henvendelsen også sendt til en del ældre museer landet over, navnlig i stiftsbyerne, hvor enkelte genstande kan være havnet, idet bl.a. auktionen i 1824 også kan have ladet kunstkammerting passere privateje for atter se-

nere at ende på et museum. Opmærksomheden bedes rettet mod ældre inventarstykker, både møbler, etnografica og kuriosa, der kunne tænkes at hidrøre fra Kunstkammeret. For så vidt de har været anbragt i »Kunstmuseet i Dr. Tværgade« vil de ofte være forsynet med en ældre, ret tydelig nummerering bestående af et stort + et lille bogstav og et løbenummer. Opmærksomheden bedes rettet mod alle ældre nummereringer også af anden art.

Den bistand, vi søger til gennemførelse af dette museumshistorisk betydningsfulde projekt, håber vi vil blive ydet med forståelse for opgaven. De museer, der rummer et større antal kunstkammergenstande, vil kunne have vanskeligheder med at afse personale til dette ekstra arbejde. Vi anmoder derfor om, at der må blive udpeget en kontaktperson, til hvem vi kan henvende os, så at vi kan løse problemerne ved fælles hjælp.

ANMELDELSER

Fra Vestsjællands museer 1979

06.1 organisation

***Leila Krogh*, J. F. Willumsens Museum, Frederikssund:**

»Fra Vestsjællands museer 1979« giver en både oplysende og overskuelig gennemgang af museernes forhold i almindelighed og de vestsjællandske i særdeleshed. Den principielle redegørelse for museernes struktur er stort set dækkende også for kunstmuseerne. De vil også kunne få glæde af det konkrete forslag om en central serviceinstitution med fælles administration og teknisk hjælp. Og præciseringen af personalebehovet og de ansattes mangeartede opgaver, der ofte fører til en forkert udnyttelse af faglige kvalifikationer, er ligeledes uhyre dækkende.

Planen er spændende og den tager hensyn til de reelle tilstande. Dog savner man en diskussion af kunstens placering, på trods af at kunsthistorien nævnes som museumsfag på linie med de øvrige.

I den almindelige gennemgang af den kulturhistoriske udvikling i området bliver der omhyggeligt gjort rede for de arkæologiske og historiske forhold. Men intet sted omtales billedkunsten, selvom den burde have været medtaget. Netop i Odsherred har en række malere boet og arbejdet, idet de har benyttet landskabet som motiv og udgangspunkt.

Flere steder i Danmark har kunstnere slået sig ned og anvendt omgivelserne som motiv for deres værker. De har dannet hele »kolonier« og turisterne er kommet i deres kølvand. Kunstnernes skildring af lokale forhold har været med til at påpege og fremhæve det særegne ved stedet. Med andre ord kan man »set gennem en kunstners briller« opleve forholdene på en ny og tit overraskende måde.

Skagen Museum, Fåborg Museum og kunstafdelingen på Bornholms Museum er eksempler på, hvorledes dette fænomen kan præsenteres i et museum.

Fra omkring 1930 arbejdede en række landskabsmalere i Odsherred. Kaj Ejstrup, Alfred Simonsen og Karl Bovin var pionerer, og senere kom Victor Brockdorff, Ernst Syberg, Ole Kielberg, Gregers Jensen, Viggo Rørup, Søren Hjorth Nielsen, Lauritz Hartz, Jens Søndergaard og Sigurd Swane. De fleste af dem boede der i længere tid, og mange af dem havde desuden udstillingsfællesskab i den årlige Corner-udstilling, der var startet i 1932. Deres arbejder var vendt mod den forrige generations teoretiseren, som den kom til udtryk hos William Scharff og Vilhelm Lundstrøm.

»Fra Vestsjællands museer 1979« foreslår, at der på åremål knyttes forskellige forskere til at tage sig af specifikke regionale og lokale undersøgelser. Den foreslåede kunsthistoriker ville kunne starte med en registrering og analyse af Odsherredsmalerne. I den kunsthistoriske litteratur foreligger der ikke tilstrækkeligt materiale om emnet, og en stor del af kunstværkerne og dokumentation findes endnu hos kunstnere og deres familier. Der er stadig mulighed for at bevare en del af disse værker for egnen.

Det bliver i planlægningen understreget, at der ikke umiddelbart skal oprettes flere museer, men i dette tilfælde var der oplagte muligheder i en kombination af flere museumsfag, hvor Odsherredsmalernes værker blev set i sammenhæng med en naturhistorisk samling. Kombinationen af de forskellige fagområder ville netop her blive frugtbar. Selvfølgelig skulle kunstværkerne ikke kun bruges som dokumentation for landskabet, men fremstå med deres egne kvaliteter.

I hele Vestsjællands Amt findes der kun et kunstmuseum – Kunstmuseet i Sorø. Det har en udsøgt samling malerier fra de seneste århundreder, så en væsentlig del af dansk kunsthistorie bliver belyst. Men der savnes en institution for moderne kunst.

Manglen på kunstmuseer i amtet kan forklares ved den forholdsvis korte afstand til de mange og righoldige samlinger i København. Og samtidig vokser et kunstmuseum jo ikke så naturligt frem på stedet som de kulturhistoriske samlinger. Det fremhæves netop i planlægningsoplægget, at amtet må have tilbud, der danner modvægt til de mange københavnske tilbud. Ud fra den målestok ville området først være tilfredsstillende dækket, hvis der ud over Sorø Kunstmuseums samling af ældre og nyere kunst var en samling af Odsherredsmalere og et kvalificeret udgangspunkt for moderne kunst. Det er ikke tilstrækkeligt at overlade dette til gallerier og andre udstillingssteder. Den nyere kunst er helt nødvendig som en åndelig dimension, som en forudsigelse og emotionel berigelse. Kunstens kontroversielle karakter må ikke, som det så ofte er sket, forårsage en passivitet, men føre til en åben og medlevende konfrontation.

***Lars Holst*, Orlogsmuseet:**

Stående overfor opgaven at skulle planlægge udviklingen af museumsvæsnet i amtet har Museumsrådet for Vestsjællands Amt valgt at henvende sig udenfor amtet. Med støtte fra Amtsråd og Undervisningsministerium nedsatte man i 78 en projektgruppe bestående af 4 konsulenter: En arkæolog, en historiker, en kulturgeograf og en etnolog. Projektgruppen, der som leder fik Ole Strandgård, Odsherreds Museum, fik til opgave at tilvejebringe et materiale og fremsætte forslag til brug for den videre planlægning i amtet.

Det er resultaterne af dette arbejde, som bringes i »Fra Vestsjællands museer 1979«, en årbog man kunne ønske var kommet for et år siden, så den med sine mange klare formuleringer og problemfremstillinger kunne have indgået som baggrund for den netop afsluttede første runde af museernes langtidsplanlægning.

Fra omkring 1930 arbejdede en række landskabsmalere i Odsherred. Kaj Ejstrup var en af dem. T.v. ses hans landskab fra Odsherred (Rennerne) fra 1943. Tilhører Kunstmuseet i Sorø – Vestsjællands Kunstmuseum.

Under overskriften Fremtidens Museer gives en generel indledning til hvad museer er, og hvilke opgaver de har, med understregning af, at deres styrke ligger i kombinationen forskning/formidling. Forudsætningerne for at opgaverne kan løses skildres indgående med påvisning af de to mest dominerende mangler for en rationel museumsdrift: Manglen på velegnede bygninger, med klimaanlæg, sikkerhedssystemer etc., samt endnu vigtigere, mangelen på en udbygget mellemteknikerstab, fotografer, kontorpersonale, håndværkere etc. – Idag anvendes højt uddannet personale til rutinearbejde som f.eks. maskinskrivning og lagerarbejde og det fremhæves rigtigt, at en forøgelse af »mellemteknikerstaben« næsten øjeblikkeligt vil kunne øge museernes evne til at løse opgaverne.

Disse generelle betragtninger sættes i relief ved en konkret beskrivelse. De er ikke lyse: Generelt underbemandede museer og dertil en geografisk og faglig dårlig museumsdækning, mener projektgruppen.

Hvad kan der gøres? En videreudvikling må kræve ansættelse af mere personale samt oprettelse af helt nye institutioner, påpeges det af projektgruppen, og for at sætte sådanne udgiftskrævende tanker i relief henvises til Viborg, hvis museumsdækning overført til Vestsjællands amt ville indebære ansættelse af mindst 42 museumsinspektører.

Centralt for gruppens forslag til en fremtidig udvikling står ønsket om at skabe et kreativt arbejdsmiljø, hvilket man mener kun kan opstå ved at etablere relativt få, men store institutioner. Disse vil samtidigt medføre en rationel udnyttelse af fagfolk og expertise, og gruppen foreslår derfor dannelse af et amtsligt Vestsjællands Amts Museum, VAM.

I første omgang skulle dette etableres som en række stillinger, placeret ved eksisterende museer og i museumsløse områder, senere med fysisk etablering i amtets sydlige del.

Herved sættes der spørgsmålstegn ved det rationelle og hensigtsmæssige i den hidtidige museumsudvikling og dens resultat, de mange en- og to-mandsmuseer. Man er langt fra tankegangen »et cirkus i hver by«, og desværre er der ikke skitseret en model for samarbejdet mellem de eksisterende museer og VAM, ligesom spørgsmål om styring af dette eller om dettes integration i den lokale befolkning heller ikke er berørt. Der skulle ellers nok, i udlandet, være erfaringer, som kunne have været inddraget.

Dette til trods er der ingen tvivl om, at oplægget nok skal skabe debat, og man kunne ønske, at dette nåede ud i en større kreds, da det principielle spørgsmål jo berører os alle:

Hvordan får vi en højere museumsmæssig standard uden at miste jordforbindelsen?

Ob Museumsvesen i alm

Den ene og den anden

Palle Friis
Vendsyssels Historiske Museum

Til rækken af amtsmuseumsrådenes museumsbrochurer er der i sommer føjet en ny lille appetitvækker for Københavns og Frederiksbergs museer.

Brochuren, som næsten har karakter af en lille bog, er udgivet af Museumsrådet for København og Frederiksberg under redaktion af Flemming Johansen fra Ny Carlsberg Glyptotek.

Den er i et handy format 9x15 cm, der lige passer til at stikke ned i baglommen. På 48 sider fortæller bogen, opslag for opslag, om de 23 meget forskellige museer, som er medlemmer af museumsrådet.

Bogen er disponeret som en appetitvækker, og nogle museer virker mere appetitlige end andre, uden at dette indtryk i alle tilfælde er sammenfaldende med de faktiske forhold. Det skyldes i højere grad, at tryksagens billedmateriale har en meget svingende kvalitet – enkelte fotografier er direkte dårlige, som f.eks. »Christian 4's krone« fra Rosenborgmuseet, hvis raster er så uskarpt, at selv en avistrykker ville skamme sig.

Andre billeder har til gengæld en aldeles fremragende kvalitet og gengivelse, redaktørens »eget« opslag fra Ny Carlsberg Glyptotek er noget af det smukkeste, jeg kan erindre i både billedvalg og farveholdning.

Tekstmaterialet til de forskellige museer forekommer lige så uensartet. Nogle museer beretter om deres tilblivelse, andre om deres indhold og atter andre holder sig til det anekdotiske appetitvækkerplan.

Bagest i bogen har man valgt at nævne rækken af museer een gang til i alfabetisk orden med eksakte oplysninger om adresse og åbningstider og entré. Man kan så undre sig over i denne oversigt fra 1980 at læse om Musikhistorisk Museum, at det er lukket på grund af ombygning men ventes genåbnet i foråret 1979. Det er nemt at producere tryksager – og så enormt vanskeligt, når spørgsmål om helhed, æstetik og kvalitet tages alvorligt. Jeg synes, museumsrådets lille bog er en god appetitvækker, og at den giver tydeligt udtryk for, hvor rigt og afvekslende tilbud de københavnske museer står for. Med den gode papirkvalitet og den fine trykteknik kunne jeg have ønsket mig en tryksag med længerevarende aktualitet end et enkelt

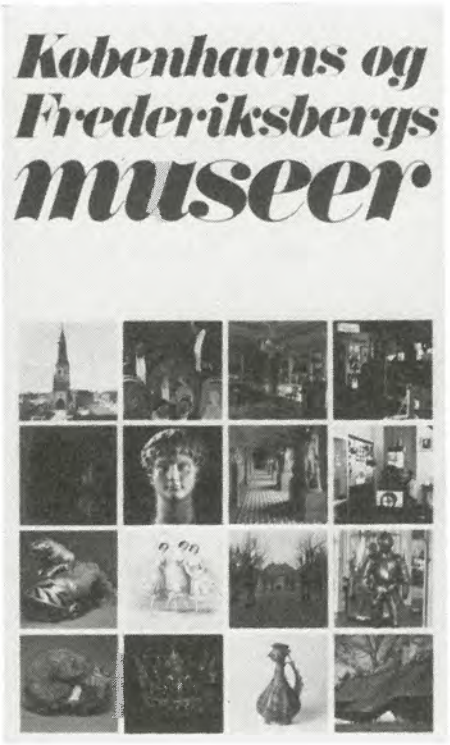

år, en lille museumshåndbog med orientering om de enkelte museers tilblivelse og tilbud i et sådan omfang, at man vil ønske at bevare den i sin bogreol og bruge den som opslagsbog.

Alle informationer med kort varighed, åbningstider, priser etc. kan med fordel overlades til den anden museumsfolder, som Museumsrådet for København og Frederiksberg udgiver hvert år på dansk, engelsk og tysk.

Den er ingen appetitvækker, men et lille meget fornuftigt og veldisponeret værktøj.

MUSEUMSTJENESTEN sørger for ekspeditionen af MUSEUMS-MAGASINET
Det er endnu muligt at få alle hidtil udkomne numre. Ring og få et tilbud inden næste nummer, som iøvrigt er ledsaget af et INDEX over MM 1-12.

Børn og Museer – og formidlere

37.135 Museumspædagogik

Inge Adriansen,
Museet på Sønderborg Slot

En rapport fra arbejdskonferencen om børn og museer i Espergærde 1978 er netop udgivet af foreningen Dansk ICOM – CECA. Heri rummes alle konferencens foredrag, og der gengives et kort resumé over diskussionen. Dansk CECA er en forening af ICOM-medlemmer, der arbejder med formidlingsopgaver i danske museer, svarende til den svenske FUISM og Norsk Museumspædagogisk Forening. Rapporten her er den første egentlige udgivelse fra den danske museumsformidlerforening, og dette kan nok skærpe interessen hos mange, som igennem 1970'erne har fulgt de undertiden hede diskussioner om formidlernes arbejdsområder og uddannelser. Lad det være sagt straks, at rapporten rummer mange interessante bidrag, men dele af den er ret ulæselige. Dette skyldes, at redaktionen har valgt at gengive konference-indlæggene direkte fra båndudskrifter, og der er hos de fleste foredragsholdere et betydeligt spring fra det talte og til det skrevne ord. På konferencen afholdtes ialt 14 indlæg over temaet børn og museer. Som indledere var et par undervisningsteknologer, der forfægtede tidens populære synspunkter. Af større interesse for museumsfolk er Helle Denckers indlæg om barnets plads i det førindustrielle bondesamfund. Hun søger at påvise, hvorledes barndommen som begreb »opfindes« på det tidspunkt, at barnet skubbes ud af produktionen. Jens Pedersen, der er formand for den kulturministerielle arbejdsgruppe vedr. børn og kultur, fortsætter med forsøg på at afdække begrebet barnekultur og konkluderer: »Masser af lokale museer har frem for de store statsmuseer den fordel, at de er blandede museer. Du oplever stenalderen og jernalderen, du opdager kulturhistorier, du får din egen lokale historie, du får et indblik i kunst på en eller anden måde – det er meget få lokalmuseer, der ikke på en eller anden måde kommer rundt om kunsten også, og det er meget få lokalmuseer, der ikke på en eller anden måde også kommer rundt om den tekniske revolution. Der er altså så mange aspekter i de lokale museer. Det er nok værd i meget høj grad, når man taler om børn og museer på landsplan, at sige »hvordan støtter vi det lokale museum«.

Disse synspunkter om lokalmuseernes mangfoldighed og deres egnethed i formidling af væsentlige begreber videreføres af Vagn Steen. Han understreger, at børn ofte opfatter museer som fascinerende raritetskabinetter, men når de bliver voksne, kan de sætte det ind i fornuftige sammenhæng. Museer må gerne være eventyrlige, hvis de skal børneorienteres, og

Børnenes ønsker og forventninger til et museumsbesøg udtrykkes af nogle af deltagerne i Espergærde-konferencen således:

1. Jeg vil godtages på mine betingelser.
2. Jeg synes, der skal være venlige forhold.
3. Jeg skal have lov at røre ved ting.
4. Jeg vil have lov at arbejde med ting.
5. Jeg vil have lov til at se ting blive lavet.
6. Jeg vil gerne have nogen at snakke med om mine oplevelser.
7. Jeg vil have lov til at opleve tingene i sammenhæng.
8. Jeg vil forundres og udfordres.
9. Jeg vil have noget at vide.
10. Jeg vil opleve noget, der er vedkommende.
11. Jeg vil gerne på museum sammen med voksne, jeg kender.
12. Jeg vil have noget at vide om museernes tilbud.

Lad os håbe, at denne gruppe børn ikke skuffes.

derfor gør det ingenting, at man ikke kan give svar på alle ting, der udstilles. Vagn Steen opstiller modeller over 4 slags kulturpolitik og de 4 typer museer, som han mener affødes heraf. Det bedst mulige museum med de mange sjældenheder. De velbesøgte museum forekommer, hvis tilbud når ud til alle. Det aktiviserende museum, hvor publikum er involveret i aktiviteter. Det kritisk stimulerende museum, som opfordrer brugerene til afprøvning af samfundets værdier.

Modellen ser besnærende ud og er nyttig at have i tankerne i ens daglige arbejde, men virkeligheden er altid mere broget end alle modelbyggere forestiller sig. De fleste kulturhistoriske museer rummer elementer fra alle de vagnsteenske alternativer og de pragmatiske kulturpolitikere i byer og amter har drømme om alle de nævnte former for kulturpolitik – heldigvis. Det ville være ulideligt, hvis den samme kulturpolitik prægede alle danske museer.

3 pædagoger, Lisbeth Ahlgreen, Tove Persson og Heddy West giver eksempler på, hvorledes de har forsøgt at formidle især kunstmuseer til børn. De anker alle – til dels med føje – over kunstmuseers tempelkarakter, men der er dog også gode forslag til at tilrettelægge besøg, som indgår i et samlet undervisningsforløb med en grundig forberedelse, hvor børn orienteres om, hvad et museum er, hvad det indeholder og der gives begrundelser for de regler, der findes.

For en museumsformidler er der mest at hente i afsnittene med praktiske erfaringer fra kolleger i andre lande. Solveig Georgsdottir redegør for børneaktiviteter i Nordiska Museet, Martine Kramers for det pædagogiske arbejde i Gemeente-museet i Haag og Olivia Brown for undervisningen på det nystartede Haggs Castle i Skotland. Især Olivia Browns redegørelse er velgørende, fordi den viser hendes engagement og ideer. Hensigten med hendes udstillinger udtrykkes i tre punkter: Museets første mål bør være at underholde, at gøre besøget så spændende og fornøjeligt som muligt. Dernæst må man prøve at bevidstgøre børn om deres plads i historien og deres indflydelse på den. Endelig er det vigtigt at fremme børns kritiske sans og vænne dem til at udtrykke sig.

Også hjemlige formidlere som Hans Ole Hansen, Søren Waast og Ove Nielsen giver deres bidrag med. Fra Maribo fortælles om erfaringer fra mange forskellige aldersgrupper, emneområder og aktivitetsmåder. Ove Nielsen understreger – i modsætning til mange pædagoger – at stoffet ikke bør være for gennemtygget før serveringen. For at fremme børns interesse for at arbejde i museum, bør man snarest gå ud fra *nærhedsprincippet:* Det er vigtigt at komme tæt på *genstanden,* føle slidemærker, måske afprøve den. Det er en fordel at arbejde med *stedet,* hvor børnene bor, fortiden ligger lige udenfor døren. Hvis man vælger en *tidsperiode,* der ligger tæt op ad vores egen, fornemmer barnet, at det er en del af stedets historie. *Emner* fra barnets hverdag som skole, bolig, tøj, giver gode forudsætninger at bygge videre på.

Som CECA-medlem kan man ikke undgå at ærgre sig over, at netop formidlerne udsender en rapport, der på visse punkter er ret ufordøjet – men trods denne ærgrelse kan man glæde sig over at få rejst mange nyttige spørgsmål og møde en række provokerende påstande, der ægger til modsigelse og overvejelse.

»Børn og Museer« koster 40 kr. og bestilles hos Tage Høyer Hansen, Skoletjenesten, Håbets Allé, Brønshøj, 2700 København.

Museumsformidling – museumspædagogik

37. 135 Museumspædagogik

Ove H. Nielsen,
Lolland-Falsters Stiftsmuseum

Ved sidste års formidlermøde rejste jeg spørgsmålet om museernes formidling overfor skolerne. Mit indlæg blev af nogle opfattet som et angreb på Skoletjenesten, hvilket jeg naturligvis er ked af, det, der er problemet er, hvordan formidlingen organiseres, og den organisationsform som Skoletjenesten i København benytter, ser jeg nødig ført ud i landet.

Etableringen af Skoletjenesten har givet betydet meget for de store landsdækkende museers formidling til undervisningsinstitutionerne. Det meget store antal skolebesøg kræver stort anlagt formidlingsarbejde.

Ved landets øvrige mindre lokale museer ser situationen dog anderledes ud.

Mange steder er der etableret et godt samarbejde med Amtscentralerne, hvis distribution og kontakt med skolerne er til stor hjælp for museernes kontakt til uddannelsesinstitutionerne.

Amtscentralerne ønsker helt naturligt at få åbnet flere muligheder for brug af museerne i undervisningen, for det er givet, at museerne ikke yder nok – hvad grundene så er, kender vi alle til.

Kunne det derfor tænkes, at museer køber aflad ved at lægge formidlingen i hænderne på Amtscentralen?

Hvilke veje til løsning af formidlingsopgaverne overfor skolerne skal vi da vælge? Hvad tjener brugerne – i dette tilfælde eleverne – bedst og hvad tjener museerne?

Jeg mener, at museumspædagogerne bør ansættes ved de enkelte museer.

Kun ved denne ansættelsesform kan formidlingen blive et nødvendigt integreret led i det museale arbejde, som det er glimrende anskueliggjort i den Olfert Vosske cirkel.

F.eks. bør en påtænkt undersøgelse allerede i planlægningsfasen have formidlingen med i overvejelserne, på samme måde som konservering og bevaring. Kun på denne måde kan formidlingen blive levende og få tilstrækkelig kvalitet. Omvendt kan behovet for et stykke formidlingsarbejde være med til at igangsætte en forskning. Netop denne nære sammenhæng mellem forskning og formidling, der er et særkende for museerne, er så vigtigt for kvaliteten. For det er kvaliteten, der skal bære fremover, vi kan ikke lay-oute, tegne, lege eller på anden måde camouflere et tyndt, dårligt funderet materiale. En anden vigtig grund til at formidlingen bør ske fra det enkelte museum er den lokale forankring, som er så vigtigt for museets arbejde i og med den lokale befolkning. Formidleren bør have sin rod i lokalsamfundet og en undersøgelse i området er også et stykke formidlingsarbejde – det hænger jo alt sammen sammen.

Det er måske netop her, vi er ved sagens kerne. Det er vores opfattelse, at mange undervisere mener, at det blot drejer sig om at »oversætte« museet, så eleverne forstår »historien«, at de lærer får en færdig viden. Som bekendt er danmarkshistorien ikke skrevet, selv om skolebøgerne giver dette indtryk. Det museerne skal formidle, er ikke paratviden, men genstandene, undersøgelsen, tolkningerne og processen; kun på den måde kan der blive tale om en aktiv formidling.

Den aktive formidling, som museerne kan etablere, bliver derfor ikke blot en skolesag, men virksomheden rettes både mod børn og voksne, pensionister, børnehaver og helt almindelige historisk interesserede mennesker.

Ordet pædagogik er afledt af det græske paidagogos, sammensat af pais – dreng, barn, og agogos – en fører, med andre ord en drengefører.

Når vi derfor bruger betegnelsen museums*pædagoger,* opfattes vi naturligt som personer, der tager børnene ved hånden og fører dem rundt i museet. Men det er jo ikke vores eneste opgave, mange af vores ressourcer bliver mere brugt på at hjælpe og vejlede undervisere (pædagoger) og udarbejde materialer, der giver baggrundsstof og muligheder for at anvende museets samlinger, udstillinger m.m. i undervisningen.

Museumsformidlingen retter sig naturligvis også mod mange andre målgrupper i samfundet, hvorfor ordet er for snævert og misvisende.

Skulle vi derfor ikke finde en mere dækkende titel på vores arbejde?

Var det en konkurrence værd?

Jeg finder det vigtigt, at vi nu tager en drøftelse om, hvordan formidlingen ved de danske museer bør organiseres og lige så vigtigt, hvilket indhold, denne formidling skal have.

Det blev der taget hul på, da formidlerne samledes på Fuglsøcentret den 16-18. april 1980.

MUSEUMSMAGASINET, juni 1980 og Meddelelser fra Danmarks museer.

Udgivet af Museumstjenesten for Statens Museumsnævn, Nybrogade 2, 1203 København K. Udkommer 4 gange årligt (marts, juni, september, december).

Redaktion: John Erichsen, Københavns Bymuseum, Jan Garff, Statens Museum for Kunst, Tove Hatting, Zoologisk Museum, (ansvarshavende), Peter Seeberg, Viborg Stiftsmuseum, Mogens Ørsnes, Nationalmuseet.

Redaktionens adresse: Viborg Stiftsmuseum, Gammel Torv, 8800 Viborg.

Redaktionen slutter 1. februar, 1. maj, 1. august, 1. november.

Abonnement årligt: 25 kroner. Ekspedition: Museumstjenesten, Sjørupvej 1, Lysgård, 8800 Viborg. Tlf. 06 - 66 76 66.

ISSN 0105-8060

Sats og tryk: Special-Trykkeriet Viborg a-s

Tivolidirektør og museumsmand

99.4 Olsen, Bernhard

Holger Rasmussen:
Bernhard Olsen, Virke og Værker (307 s.)
Nationalmuseet, København 1979
kr. 150.70

I anledning af Dansk Kulturhistorisk Museumsforenings 50 års jubilæum udkom i 1979 Arv og Eje med et særnummer om Dansk Museumshistorie skrevet af Holger Rasmussen. Gennem en bredt anlagt redegørelse kom han spektret rundt fra kunstkamre over oldnordiske museer, folkemuseer og frilandsmuseer til udviklingen af det danske museumsvæsen under den ny museumslov fra 1958. Det var første gang, at dansk museumshistorie blev sammenfattet, og man kunne ikke til denne nyttige opgave have fundet nogen mere kyndig forfatter end Dansk Folkemuseums nuværende leder, overinspektør dr.phil. Holger Rasmussen.

Som en anden side af samme sag udkom, ligeledes i 1979, den bog som her skal anmeldes, Holger Rasmussens dybtgående skildring af personen Bernhard Olsen. Til historien om de danske museers opståen og udvikling knytter der sig mange navngivne initiativtagere, folk fra forskellige samfundslag, som blev grebet af ideen om at bevare den fortid, som gav perspektiv til deres liv og tidsalder, for eftertiden. Banebrydende for bevaringen af minderne om den danske bondekultur blev Bernhard Olsen, der i 1879 stiftede Dansk Folkemuseum i København.

Gennem et omfattende arkivstudium føres der dokumentation for de kræfter, der virkede i og omkring denne betydelige igangsætter, fra han i 1836 fødtes i portnerboligen i Borchs kollegium i Store Kannikestræde til han dør i 1922 86 år gammel og bliver begravet i museumsparken efter at have anmodet kustode Teglbjerg om at afmærke stedet med en pind.

Hans familie stammede fra Herlufmagle, og de gammeldags klædte slægtninge stak af i gadebilledet, når de besøgte familien i København. Bernhard Olsen, der gik i frøken Sibberns pogeskole, skriver i en erindringsskitse: »Naar jeg var ude med Faster paa hendes Omgang i Nygades Klædeboder, hvor hun voldte Diskfolkene mangen mødig Time, stod mit Hjærte ofte stille af Rædsel, naar jeg troede at se en af disse fine Drenge, der var født med det kjøbenhavnske Bourgeoisis hele Kastedumhed.«

Allerede da har han i opfattelsen af det stærke skel mellem by og land modtaget et indtryk, som han huskede for livet. Som løjtnant var han med i krigen 1864, og sin senere indsats på det kulturhistoriske område betragtede han som en kulturhistorisk generobring af det tabte land. »Min Hensigt var at raade Bod på det forsømte, at fæstne Mindet om det tabte og bane Vejen for den aandelige Samling af det spredte, der er den eneste Form for en Generobring, som jeg kan øjne.« Han blev uddannet tegner og xylograf, og arbejdede for Illustreret Tidende med mangeartede illustrationsopgaver. Siden blev han medarbejder ved de københavnske teatre, væsentligst Det kongelige Teater, og hans særlige interesse for dragter, som allerede havde vist sig i illustrationerne til Illustreret Tidende, kom til udtryk i en gennemført fornyelse af kostumieringen ved teatrene, således at man spillede i historisk korrekte dragter. I 1868 blev han artistisk direktør ved Tivoli, og også denne gerning prægede han med væsentlige nyskabelser. Han knæsatte Tivolis præg af blomstrende have og skabte sammen med arkitekt Dahlerup Pantomime teatret, idet inspirationen til påfuglefortæppet stammer fra ham.

Det var verdensudstillingernes tid, i 1867 var der blevet afholdt en udstilling i Paris, hvor der fandtes en række nationale afdelinger, blandt andre den svenske Maison de Gustave Wasa, og da der i 1879 skulle afholdes en Kunst- og industriudstilling i København blev Bernhard Olsen knyttet til for efter eget forslag at indrette en afdeling for landbostanden. På udstillingen brugte han for første gang interiørprincippet som udstillingsmiddel. Umiddelbart derefter skrev han til Artur Hazelius, grundlæggeren af Nordiska Museet:

»Der skal, det lover jeg, blive gjort et energisk Forsøg paa at samle Alt, hvad vi har tilovers af gamle Folkeminder i Danmark. Har man det først samlet, er Vejen til et Museum ikke lang, og det skal nok komme.« Og det gjorde det. Sideløbende med sin karriere som direktør for Tivoli og Panoptikon arbejdede Bernhard Olsen målbevidst på dannelsen af Dansk Folkemuseum med udgangspunkt i den samling, som blev grundlagt ved industriudstillingen. Sit første hjemsted fik museet på Trinitatis kirkeloft, hvor før Oldnordisk Museum havde haft til huse. Siden flyttede museet til Vesterbrogade, hvor også Panoptikon husedes, og i 1930erne indrettedes det sammen med Nationalmuseets øvrige samlinger i Prinsens Palæ. Som en konsekvens af indsamlingsvirksomhed og udstillingsprincip skabtes i årene efter 1901 Frilandsmuseet i Lyngby. Om metodiske overvejelser, fejslagne planer og forhåbninger og velgennemførte initiativer støttet af samtidens autoriteter på området beretter dette særdeles grundige arkivstudium i Bernhard Olsens liv og arbejde.

Da han i 1906 blev 70 sagde Emil Hannover, direktøren for Kunstindustrimuseet, med sand anerkendelse af hans person og nyskabende virksomhed om ham: »Han har den rigtige Opfattelse, at uden Omskiftelserne i hans Existens vilde han ikke være kommet i det mangeartede Forhold til Livet, som har betinget meget af hans Museumsvirksomhed. Han har i denne altid maattet klare sig paa egen Haand, og han har kun formaaet det, fordi han under de forskellige Forhold – lærelysten og lærenem, som han var-, har tilegnet sig den mangesidigste Viden og Kunnen«. Med Holger Rasmussens bog er der sat Bernhard Olsen et minde, som samtidig kaster lys over en epoke, af hvilken tanken om de danske folkemuseer udsprang. Tilbage står blot at nævne, at bogen er forsynet med omfattende kildehenvisninger og et meget nyttigt personregister.

Ulla Thyrring,
Herning Museum

Forsidebilledet: Bernhardt Olsen i Villeberga, Häjtveda s., V. Göinge h., Kristianstads län, Skåne. Axel Nilsson foto. Dansk Folkemuseums arkiv.

Meddelelser fra Danmarks museer

12/juni 80

Permanente udstillinger

1. Vendsyssel historiske Museum, Rubjerg Knude Fyr
14. juni åbnede museet en specialudstilling i Rubjerg Knude Fyr om "Sand og Sandflugt".

12. Blichermuseet på Herningsholm, Herning
Blichermuseet på Herningsholm åbner den 15. juni 1980.
Herregårdsbygningen, Herningsholm, er i årene 1975-1980 blevet restaureret, og rummer idag en permanent Steen Steenssen Blicher-udstilling samt en udstilling om Herningsholms historie. Blichersamlingen på Herningsholm rummer bøger af og om Blicher, Blichers personlige ejendele, portrætter, manuskripter samt en række Blicherillustrationer.
Parken omkring Herningsholm er anlagt som en delvis rekonstruktion af det befæstningsværk som Herningsholms bygmester, Josua von Qualen, lod anlægge omkring 1579.

17. Skjern Museum, Bundsbæk Mølle
Skjern Museum er på Bundsbæk Mølle, 7 km nord for Skjern, ved at indrette en permanent udstilling om oldtid og bondekultur i møllegårdens genopførte avlsbygninger. I udstillingen lægges der især vægt på at belyse vandløbene og engområdernes betydning for bebyggelsesmønstret i området.
Publikum har adgang til at følge opbygningen.

22. Midtsønderjyllands Museum, Gram Slot
Museets permanente geologiske udstillinger er under opbygning.

26. Odense Bys Museer, Svanninge Bakker
Nyt landskabsmuseum i Svanninge Bakker.
Landskabsmuseet er indrettet i et 6 etagers udsigtstårn i Svanninge Bakker, et fredet område på Sydvestfyn.
Tårnet danner rammen om udstillinger med relation til områdets arkæologi, kulturhistorie, topografi, fauna og flora.
Projektet skal ses som et resultat af et samarbejde mellem Fåborg kulturhistoriske Museer, Svendborg Zoologiske Museum, Danmarks Naturfredningsforening og Fredningsafdelingen i Fyns Amtskommune samt Odense Bys Museer (Fyns Stiftsmuseum). Sidstnævnte institution har ansvaret for museets drift og administration.

52. Museet Falsters Minder, Nykøbing Falster
Den permanente udstillings legetøjsafdeling blev ultimo maj udvidet med et dukkehus, bygget og møbleret i 1870'erne af fotograf Anton Rasmussen, Stubbekøbing.

Særudstillinger juni

4. Aalborg historiske Museum
Verdens Kvinder - Kvinders Verden
til 31.8.

5. Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
Udstillingerne ved Hanstholm Fyr (redningsvæsen, havn, dyreliv og geologi) og museet i bunkeren er åben fra 1. juni til 31. august daglig 10-17.
Skolemuseet i Lindahlsminde skole ved Vevestervig kirke er åben 20.6. til 31.8., daglig 10-17.

6. Skive Museum
Mennesket i det 20. årh. August Sanders fotografiske portræt afTyskland 1910-1940
Juni-juli.

7. Holstebro Kunstmuseum
Dansk nutidskunst: omfattende samlinger af hver af kunstnerne: Ejler Bille, Lauritz Hartz, Henry Heerup, Albert Mertz, Astrid Noack og Erik Thommesen.

Europæisk Grafik fra det 20. årh.: omfattende samlinger af raderinger, litografier, og serigrafier af March Chagall, Alberto Giacometti, Henri Matisse og Pablo Picasso.

Afrikansk Kunst: Billedhuggeren Holm Olsens samling af afrikansk negerkunst omfattende ca 250 arbejder: ahnefigurer, feticher, masker, vægtlodder m.m. fra en række af de vigtigste stammer.

Præ-columbiansk keramik fra Peru: En samling på 72 stk. pottemagerkunst fra de betydeligste indianske stammer (Chimu, Mochica, Nazca, Ica m.fl.

Balinesisk kunst: en række træfigurer og billedtæpper m.m. fra Bali.

23.6. - 12.8.

9. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Det farlige liv". Nationalmuseets store Brede-udstilling i formindsket udgave.
18.4. - 14.9.

"Karetmageren". En udstilling af værksted og vogne fra museets samlinger.
23.5. - ?

10. Randers Kunstmuseum
Niels Ebbesen. Myter og billeder.
5.6. - 7.9.

11. Herning Kunstmuseum
"Universets blomst" på Carl-Henning Pedersen og Else Alfelts Museum - 70 års mindeudstilling for Else Alfelt.
maj - september

"Hesten i Carl-Henning Pedersens billedverden".
maj - september.

14. Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus
Østjysk Vævekreds afholder den årlige salgsudstilling i Mansardhuset,
24.6. - 13.7.

16. Aarhus Kunstmuseum
Moderne kunst fra museets egen samling. Der sættes bl.a. fokus på rækken af kunstnere fra Eks-skolen og på de internationale kunstneriske strømninger som ledte frem til denne. Af kunstnere kan nævnes: Arthur Køpcke, Daniel Spoerri, Beuys, Vostell, Raushenberg, Andy Warhol, Per Kirkeby og Bjørn Nørgaard.

18. Grindsted Museum
"Skov på Heden"
21.6. - 1.9.

19. Vejle Kulturhistoriske Museum
I anledning af Vejle Fjord Broens indvielse er der arrangeret en særudstilling på museet, der viser de forskellige hovedveje gennem Vejle.
Juni - september

Museet har på Højderyggens Egnsmuseum i Nørre Snede arrangeret en udstilling der viser forudsætningerne for og resultaterne af de igangværende arkæologiske undersøgelser i Nørre Snede.
Juni- september.

20. Vejle Kunstmuseum
Udstilling af ældre nederlandsk grafik fra Vejle Kunstmuseums samlinger.
28.6. - 3.8.

21. Fiskeri og Søfartsmuseet i Esbjerg
"Esbjerg-Harwich 100 år"
juni - september

22. Midtsønderjyllands Museum, Gram Slot
Portræt af en hval. Skitser, tegninger og rekonstruktioner af et 6 mia. år gammelt bardehvalskelet.

23. Haderslev Museum
Haderslev Kunstforening i samarbejde med Sønderjyllands Kunstforening: Vesttysk Kunst idag, Gouacher, tegninger og akvareller fra Goethe-instituttet.
20.6. - 27.7.

25. Museet på Sønderborg Slot
Jens Raben 1880-1980.
Mindeudstilling i 1oo-året for museumsleder Jens Rabens fødsel. J. Raben var medstifter af Historisk Samfund for Als og Sundeved 1908 og dermed med-grundlægger af museet i Sønderborg. Han var museets leder 1908-55 og gennemførte i 1921 dets overflytning til Sønderborg Slot. Under hans ledelse voksede museet til et af provinsens største med hovedvægten lagt på de slesvigske krige og på egnens arkæologi og kulturhistorie.
Udover at skildre J. Rabens liv og museets ældre historie viser udstillingen glimt af Rabens indsats indenfor fredning og lokalhistorie og den rummer et stort antal af hans tusindvis af akvareller og tegninger.
juni - august

26. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
IX - EX.
En udstilling af unge danske kunstnere, der arbejder med eksperimenterende kunstneriske udtryk. Blandt deltagerne kan nævnes: Niels Nedergaard, Viera Collaro, Knud Hvidberg og William Soya.
Til 20.7.

26. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus
"Carl Nielsen"
I anledning af Carl Nielsen- violinkonkurrencen afholdes inden for H.C.Andersens museets rammer en særudstilling, som tegner konturerne af den store fynske komponists liv og virke.

27. Faaborg kulturhistoriske Museer
"Bierhverv og husflid på Fåborg-egnen"
Den gamle Gård, Holkegade 1.
15.5. - 15.9.

28. Svendborg og Omegns Museum
Den 8. maj genindviede kulturminister Lise Østergård museets stolte krydstoldjagt "Viking" fra 1897."Viking" vil være tilgængelig for publikum efter aftale til 1. nov. Den vil blive forankret ved indsejlingen til havnen. Museumskolleger og andre inviteres herved til at benytte dette skib til seriøse arrangementer efter aftale.

80. 12-3

28. Svendborg og Omegns Museum
"Værthuse i Svendborg"
På Viebæltegård åbner ultimo juni en udstilling arrangeret af museets arkivar Birgit Bremer med titlen "Værtshuse i Svendborg". Udstillingen bygger hovedsageligt på arkivalier og fotos fra de sidste 3 årtier af forrige århundrede, og må siges at være af en vis kulturhistorisk repræsentativitet hvad angår Svendborg, der er kendt som den danske by, der har flest værtshuse i forhold til indbyggerantallet. Samtidig vil museet markere erhvervelsen af en spiritusbevilling med ret til ølsalg fra museets kiosker - dog først efter køb af entrébillet.
juni - 31.12.

29. Orlogsmuseet, Valdemars Slot, Tåsinge
"Storm og Stille" er titlen på en udstilling om dansk marinemaleri som museets åbner på museets filial Valdemars slot.
29.6. - 31.8.

30. Langelands Museum, Rudkøbing
Sommerudstilling "Søfolk og Sejlskibe" - fra det sydfynske øhav i samarbejde med Jens Hansens Søfartsmuseum i Marstal. Udstillingen giver indtryk af sejlskibssøfartens sidste epoke og livet ombord i skibene sådan som det formede sig i perioden omkring 1. verdenskrig. Udstillingsteksten er i vid udstrækning søfolkenes egne ord. Billederne fotografiske optagelser fra tiden og tegninger af Ivar Th. Rohde, Lohals. Genstandene kommer fra de to udstillende museer og en række privatpersoner.
Når udstillingen slutter i august vil den som vandreudstilling blive rundsendt til interesserede museer.
11.6. - august.

33. Roskilde Museum
I sommermånederne vises i museets butik en udstilling af et grønlandsk tørvemurs hus fra o. 1900. Udstillingen er et led i arrangementet "Focus på Grønland" i Roskilde.
juni - august.

35. Hørsholm Egns Museum
Særudstilling om Christian VI og Hørsholm. Udstillingen er arrangeret i anledning af 250-året for Christian VI's tronbestigelse.
juni - 31.10.

36. Louisiana, Humlebæk
"Kinas Skatte" - arkæologiske fund fra folkerepublikken Kina.
24.5. - 7.9.

37. Søllerød Museum
"Dagligliv i Vedbæk 1900-1940"
til 1.10.

38. Geologisk Museum, København
"Rejsen til Hawaii's vulkaner"
juni - august

39. Kastrupgårdsamlingen
Værkstedsarbejder fra Bauhaus i Weimar 1919 - 1925.
14.5. - 15.6.
Grafiske Arbejder fra Kastrupgårdsamlingen
21.6. - 6.7.

40. Kunstindustrimuseet
Dansk Kunsthåndværk 1980.
20.5. - 24.8.

42. Musikhistorisk Museum og Carl Claudius's Samling, København
Udstilling af klassiske instrumenter fra Kina, Koera og Japan.
til 1.11.

43. Nationalmuseet, København
Danefæ-udstillingen
Den 15. april åbnede Hendes Majestæt Dronningen den hidtil største udstilling af danefæ på Nationalmuseet, omfattende en række af de mest betydelige fund fra de sidste 40 år. Nationalmuseets 1. afd., 2. afd., og Den kgl. Mønt- og Medaillesamling har ydet deres bedste til udstillingen, der omfatter fund fra stenalder til nyere tid. Også flere danefæ-fund, som er deponeret i provinsens museer, er hentet til København for at indgå i udstillingen.
16.6. - 15.9.

43. Nationalmuseet, Brede
Sommerudstillingen i Brede "Mennesket og Maskinen".
7.6. - 26.10.

44. Ny Carlsberg Glyptotek
"Jørgen Haugen Sørensen på Glyptoteket"
26.6. - 15.8.

45. Ordrupgaard, Charlottenlund
"I drivhuset" Susanne Ussing.
13.6. - 12.8.

46. Statens Museum for Kunst, København
Robert Jacobsens dukker.
21.5. - 3.8.

48. Zoologisk Museum, København
"Brasiliens Knoglehuler og deres udforskning i forrige århundrede"
har museet kaldt en udstilling til minde om den danske zoolog P.W. Lund, der tilbragte størstedelen af sit liv i Brasilien hvor han døde den 25. maj 1880 - altså for 100 år siden.
P.W. Lund opdagede så at sige Brasiliens fortidige dyreliv, og det er blandt andet det, der fortælles om i udstillingen.
I Brasilien har man på forskellig måde hædret P.W. Lunds minde, og det er i høj gra på brasiliansk initiativ, at udstillingen er blevet realiseret.
- til 1.9.

51. Næstved Museum
Gerhard Henning 1880 - 1980, tegning, grafik og skulptur.
I samarbejde med Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo.
27.5. - 29.6.

53. Bornholms Museum, Rønne
"Kunsthåndværk på Bornholms Museum".
Indkøb gennem 20 år.
Denne udstilling er dels arrangeret i anledning af Danish Design Cavalcade 1980 og dels for at vise, at et provinskunstmuseum også kan være andet end malerier.
Da Bornholms Museum gennem mange år har interesseret sig for det kunsthåndværk der har tilknytning til øen. Der er repræsenteret 21 keramikere, 2 vævere, 1 glaskunstner, 1 sølvsmed og 1 læder"smed".
12.5. - 30.9.

"Buller Hermansens Lertøj"
19.6. - 19.7.

54. Nexø Museum
"Nexø Havn", "Sandsten", Redningsvæsen"
16.6. - 30.8.

Særudstillinger juli

2. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
"Sømænd og sejlskibe omkring Hirtshals"
juli - september

3. Bangsbomuseet, Frederikshavn
"Arbejder af Vendsysselmaleren Johannes Hoffmeister".
5.7. - 17.8.

4. Aalborg historiske Museum
Verdens Kvinder - Kvinder Verden
- til 31.8.

5. Museet for Thy og Vester Hanherred,Thisted
Udstillingerne ved Hanstholm Fyr og museet i bunkeren.
1.6. - 31.8.

Skolemuseet i Lindahlsminde skole
20.6. - 31.8.

6. Skive Museum
"Mennesket i det 20. årh.".
- til 31.7.

7. Holstebro Kunstmuseum
Dansk nutidskunst
Europæisk grafik fra det 20. årh.
Afrikansk kunst
Præ-columbiansk keramik fra Peru
Balinesisk kunst.
- til 12.8.

9. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Det farlige liv".
- til 14.9.

"Karetmageren"
- til ?

10. Randers Kunstmuseum
Niels Ebbesen. Myter og billeder
- til 7.9.
Jens Birkemose. Newtons Nat.
4.7. - 10.8.

11. Herning Kunstmuseum
"Universets Blomst"
- til september

"Hesten i Carl-Henning Pedersens billedverden".
- til september

14. Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus
Østjysk Vævekreds salgsudstilling
- til 13.7.

15. Naturhistorisk Museum, Århus
Danske Krybdyr - udstilling i forhallen og lysbilledserie
- til 29.7.

16. Aarhus Kunstmuseum
Moderne Kunst fra museets egen samling.
- til 17.8.

18. Grindsted Museum
Skov på Heden
- til 1.9.

19. Vejle Kulturhistoriske Museum
Hovedveje gennem Vejle
- til september

19. Vejle kulturhistoriske Museum
Arkæologiske undersøgelser i Nørre Snede Højderyggens egnsmuseum i Nørre Snede
- til september

20. Vejle Kunstmuseum
Ældre nederlandsk grafik fra museets samlinger,
- til 3.8.

21. Fiskeri- og Søfartsmuseet, Esbjerg
Esbjerg-Harwich 100 år.
- til september

"Fisk Fisker" - en udstilling om fiskeri i Nordsøen.
1.7. - indtil videre

23. Haderslev Museum
Vesttysk kunst idag.
- til 27.7.

24. Aabenraa Museum
5 kunsthåndværkere: Heidi Guthmann Birck, Hilde Johnsen, Anna Nørgaard, Grethe Sørensen, Marianne Permin.
5.7. - 27.7.

25. Museet på Sønderborg slot
Jens Raben - 1880-1980.
- til 31.8.

26. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
IX - EX
- til 20.7.

Dansk arkitektur gennem 100 år. En udstilling i anledning af "Danske Arkitekters Landsforening"s jubilæum.
19.7. - 5.9.

26. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus
"Carl Nielsen"
- til 31.8.

27. Faaborg kulturhistoriske Museer
Bierhverv og husflid på Fåborg-egnen
- til 15.9.

28. Svendborg og Omegns Museum
I anledning af erhvervelsen af krydstoldjagten "Viking" udstilling i Sparekassen for Svendborg og Omegn om skibets historie.
ultimo juli - 1.9.

"Værtshuse i Svendborg" - på Viebæltegård
- året ud

Udstilling af skibsmodeller, maritimt udstyr m.m. på Viebæltegård.
1.7. - året ud

Museets medarbejder Otto Jonasen har arrangeret en udstilling i nordfløjen på Viebæltegård, der viser hørproduktionen fra hørren sås til det færdige klæde. Udstillingen bygger på.resultaterne af en række forsøg Otto Jonasen har lavet i det sidste par år på museet, bl.a. med såning og høst af hør i museets have.
15.7. - året ud.

29. Orlogsmuseet, Valdemars Slot, Tåsinge
"Storm og Stille"
- til 31.8.

30. Langelands Museum, Rudkøbing
"Søfolk og Sejlskibe"
- til ca medio august

31. Odsherreds Museum
"Döderhultarn" - udstilling af skulpturer fra Döderhultarmuseet i Oskarshamn
Museet i Nykøbing Sj.
13.7. - 10.8.

"Fattiggubbar" - finsk vandreudstilling på biblioteket i Asnæs
14.7. - 9.8.

32. Holbæk Museum
Holbæk-keramik fra slægten Lunds pottemagerværksted, senere Holbæk Lervarefabrik. Udstillingen omfatter lertøj fra Louis Ehlers samling og fra en række museer samt materiale fra museets egne samlinger.
1.7. - 31.8.

33. Roskilde Museum
Grønlandsk tørvemurshus fra 0. 1900.
- til august

35. Hørsholm Egns Museum
Christian VI og Hørsholm.
- til 31.10.

36. Louisiana, Humlebæk
"Kinas Skatte"
- til 7.9.

37. Søllerød Museum
"Dagligliv i Vedbæk 1900-1940"
- til 1.10.

39. Kastrupgårdsamlingen
Grafiske arbejder fra Kastrupgårdsamlingen
- til 6.7.
Tyske naive malere
11.7. - 3.8.

40. Kunstindustrimuseet
Dansk Kunsthåndværk 1980.
- til 24.8.

41. Københavns Bymuseum
"Kvindeliv". Fotografier fra København 1880-1940. Arrangeret i anledning af FN's kvindekonference i København juli.
11.7. - 31.10.

42. Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling, København
Klasiske instrumenter fra Kina, Korea og Japan.
- til 1.11.

Kvindelige danske komponister.
7.7. - 1.10.

43. Nationalmuseet, København
Danefæ-udstilling
- til 15.9.

43. Nationalmuseet, Brede
"Mennesket og Maskinen"
- til 26.10.

44. Ny Carlsberg Glyptotek
"Jørgen Haugen Sørensen på Glyptoteket"
- til 15.8.

Alternativ kvindekongres
15.7. - 30.7.

45. Ordrupgård, Charlottenlund
I drivhuset. Susanne Ussing
- til 12.8.

46. Statens Museum for Kunst, København
Robert Jacobsens dukker
- til 3.8.

Kvindelige kunstnere.
15.7. - 31.7.

Raoul Dufy
29.7. - ult.aug.

46. Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen, København
Wiig Hansen som tegner og grafiker.
12.7. - 26.10.

48. Zoologisk Museum, København
"Brasiliens knogle-huler og deres udforskning i forrige århundrede.
- til 1.9.

52. Museet Falsters Minder, Nykøbing Falster
"Navneklude fra Falster og Møn"
3.7. - 17.8.

53. Bornholms Museum, Rønne
Kunsthåndværk på Bornholm.
- til 30.9.

Buller Hermansens Lertøj.
- til 19.7.

54. Nexø Museum
Nexø Havn, Sandsten, Redningsvæsen.
- til 30.8.

Særudstillinger august

2. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
Sømænd og sejlskibe omkring Hirtshals
- til september

3. Bangsbomuseet, Frederikshavn
"Arbejder af Vendsysselmaleren Johannes Hoffmeister"
- til 17.8.

"Dansk husflid gennem 100 år"
30.8. - 21.9.

4. Aalborg historiske Museum
Verdens Kvinder - Kvinders Verden
- til 31.8.

5. Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
Udstillingerne ved Hanstholm Fyr og museet i bunkeren
- til 31.8.

5. Museet for Thy og Vester Hanherred,Thisted
Skolemuseet i Lindahlsminde skole
- til 31.8.

6. Skive Museum
Kunstudstilling: Edgar Funch, Stig Weye Hansen og Henning Visholm.
9.8. - 31.8.

7. Holstebro Kunstmuseum
Dansk Nutidskunst
Europæisk grafik fra det 20. årh.
Afrikansk kunst
Præ-columbiansk keramik fra Peru
Balinesisk kunst
- til 12.8.

9. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Det farlige liv"
- til 14.9.

"Karetmageren"
- til ?

10. Randers Kunstmuseum
Jens Birkemose. Newtons Nat.
- til 10.8.

Sypiger
15.8. - 20.10.

11. Herning Kunstmuseum
"Universets Blomst"
- til september

"Hesten i Carl-Henning Pedersens billedverden".
til september.

15. Naturhistorisk Museum, Århus
Havens sommerfugle. - udstilling i forhallen og lysbilledserie.
1.8. - 3.9.

16. Aarhus Kunstmuseum
Moderne Kunst fra museets egen samling.
- til 17.8.

18. Grindsted Museum
Skov på Heden.
- til 1.9.

19. Vejle kulturhistoriske Museum
Hovedveje gennem Vejle
- til september

19. Vejle kulturhistoriske Museum
Arkæologiske Undersøgelser i Nørre Snede.
Højderyggens Egnsmuseum i Nørre Snede.
- til september

20. Vejle Kunstmuseum
Ældre nederlandsk grafik fra museets samlinger.
- til 3.8.

"Vejle-gruppen" - fotografier og skulpturer.
23.8. - 14.9.

Musikkens billeder. Udstilling omkring danske og udenlandske pladeomslag i 60'erne og 70'erne.
23.8. - 14.9.

21. Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg
Esbjerg-Harwich 100 år.
- til september

"Fisk Fisker"
- indtil videre

23. Haderslev Museum
"Naturen kom før teknikken", en udstilling fra Naturhistorisk Museum i Århus og opfinderkontoret på Teknologisk Institut i København.
15.8. - 15.9.

24. Aabenraa Museum
Udstilling om kampene ved de sønderjyske byer d. 9. april 1940. Udstillingen bliver lavet af toldbetjent Carl Jørgensen, Tønder til dels som et produkt af et video projekt, hvor kampene blev rekonstrueret.
1.8. - 31.8.

25. Museet på Sønderborg Slot
Jens Raben - 1880-1980.
- til 31.8.

26. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
Dansk arkitektur gennem 100 år
- til 5.9.

26. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus
"Carl Nielsen"
- til 31.8.

27. Faaborg kulturhistoriske Museer
Bierhverv og husflid på Fåborgegnen.
- til 15.9.

28. Svendborg og Omegns Museum
I anledning af erhvervelsen af krydstoldjagten "Viking" udstilling i Sparekassen for Svendborg og omegn om skibets historie
- til 1. september

"Værtshuse i Svendborg"
- året ud

Skibsmodeller og maritimt udstyr
- året ud

Hørproduktion
- året ud

29. Orlogsmuseet, Valdemars Slot, Tåsinge
"Storm og Stille".
- til 31.8.

30. Langelands Museum, Rudkøbing
Søfolk og Sejlskibe
- til medio august ca

31. Odsherreds Museum
"Döderhultarn" - museet i Nykøbing Sj.
- til 10.8.

"Fattiggubbar" - biblioteket i Asnæs
- til 9.8.

32. Holbæk Museum
Holbæk-keramik fra slægten Lunds pottemagerværksted.
- til 31.8.

34. Frederikborgmuseet, Hillerød
En udstilling med titlen "Kongelige ordener". Udstillingen arrangeres af arkivar Nils G. Bartholdy, Rigsarkivet i forbindelse med den 14. internationale kongres for genealogi og heraldik.
22.8. - 26.10.

35. Hørsholm Egns Museum
"Christian VI og Hørsholm"
- til 31.10.

36. Louisiana, Humlebæk
"Kinas Skatte"
- til 7.9.

37. Søllerød Museum
"Dagligliv i Vedbæk 1900-1940"
- til 1.10.

39. Kastrupgårdsamlingen
Tyske naive malere
- til 3.8.

Bent Karl Jacobsen og Profiler i ler.
9.8. - 7.9.

40. Kunstindustrimuseet, København
Dansk Kunsthåndværk 1980
- til 24.8.

Heraldisk udstilling
15.8. - 7.9.

41. Københavns Bymuseum
"Kvindeliv"
- til 31.10.

42. Musikhistorisk Museum og Carl Claudius's Samling, København
Klassiske instrumenter fra Kina, Korea og Japan.
- til ca 1.11.

Kvindelige danske komponister.
- til ca 1.1o.

43. Nationalmuseet, København
Danefæ-udstillingen
- til 15.9.

43. Nationalmuseet, Brede
"Mennesket og Maskinen"
- til 26.10.

44. Ny Carlsberg Glyptotek, København
"Van Gogh og et hjørne af naturen"
- 8.8. - 5.10.

45. Ordrupgård, Charlottenlund
I drivhuset. Susanne Ussing.
- til 12.8.

46. Statens Museum for Kunst, København
Raoul Dufy
- til ult. august

46. Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen, København
Wiig Hansen som tegner og grafiker
- til 26.10.

47. Tøjhusmuseet, København
I anledning af afholdelsen af den 14. internationale genealogiske og heraldiske kongres i København den 25.-29. august åbner museet en udstilling "Heraldik og Regimentsfaner." Udstillingen vil vise heraldik, således som den bruges i militære faner, dels ved tegninger og dels

ved selve fanedugene.
- ca 14 dage i august

48. Zoologisk Museum, København
"Brasiliens knoglehuler og deres udforskning i forrige århundrede"
- til 1.9.

52. Museet Falster Minder, Nykøbing Falster
"Navneklude fra Falster og Møn"
- til 17.8.

53. Bornholms Museum, Rønne
Kunsthåndværk på Bornholms Museum
- til 30.9.

54. Nexø Museum
Nexø Havn. Sandsten. Redningsvæsen.
- til 30.8.

Særudstillinger september

2. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
"Sømænd og Sejlskibe omkring Hirtshals"
- til 30.9.

3. Bangsbomuseet, Frederikshavn
"Dansk husflid gennem 100 år"
- til 21.9.

4. Aalborg historiske Museum
"Det farlige liv"
22.9. - 31.12.

6. Skive Museum
"Bedre Byggeskik"
- 5.9. - 12.10.

8. Viborg Stiftsmuseum
Den 5. september åbner museet sine nye særudstillingslokaler på Hjultorvet med udstillingen "Dansk tekstilkunst 1980", hvor 25 unge tekstilkunstnere udstiller ca 50 værker.
5.9. - 28.9.

9. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Det farlige liv"
- til 14.9.

"Naturen kom før teknikken" - en vandreudstilling fra Naturhistorisk Museum i Århus.
15.9. - 16.10.

10. Randers Kunstmuseum
Sypiger.
- til 20.10.

Om træsnit
sept.-okt.

13. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Særudstillingen "Indianere"
6.9. - året ud

14. Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus
Jyske kunsthåndværkere afholder i forbindelse med Århus Festuge 6.-14. september den traditionelle udstilling af deres arbejder i Mansardhuset.
6.9. - 14.9.

15. Naturhistorisk Museum, Århus
Natur i Århus. udstilling i forhallen og lysbilledserie.
6.9. - 13.10.

16. Aarhus Kunstmuseum
Richard Mortensen-værker 1930-1970.
I anledning af kunstnerens 70 års dag vises en stor retrospektiv udstilling på Århus Kunstmuseum, mens værker fra det sidste årti vises af Århus Kunstforening af 1847" i Århus Kunstbygning.
Udstillingerne indgår i Århus Festuge.
6.9. - 5.10.

20. Vejle Kunstmuseum
"Vejle-gruppen" - fotografier og skulptur
- til 14.9.

Musikkens billeder.
- til 14.9.

23. Haderslev Museum
"Naturen kom før teknikken"
- til 15.9.

24. Aabenraa Museum
"Arkitektur og praksis" - en vandreudstilling hvortil lokale arkitekter vil føje et bidrag.
6.9. - 28.9.

26. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
Dansk arkitektur gennem 100 år.
- til 5.9.

27. Faaborg kulturhistoriske Museer
Bierhverv og husflid på Fåborg-egnen
- til 15.9.

28. Svendborg og Omegns Museum
"Værtshuset i Svendborg".
- året ud

Skibsmodeller og maritimt udstyr.
- året ud

Hørproduktion
- året ud

30. Langelands Museum, Rudkøbing
Langelands Kunstforening udstiller
- september

32. Holbæk Museum
Udstilling, der omfatter skulpturer af billedhuggeren Ulrika Marseen, forstander på Kunsthøjskolen på Holbæk Slots ladegård.
- september

34. Frederiksborgmuseet, Hillerød
"Kongelige ordener"
- til 26.10.

35. Hørsholm Egns Museum
Christian VI og Hørsholm.
- til 31.10.

36. Louisiana, Humlebæk.
"Kinas Skatte"
- til 7.9.

37. Søllerød Museum
"Dagligliv i Vedbæk 1900 - 1940"
- til 1.10.

39. Kastrupgårdsamlingen
Bent Karl Jacobsen og Profiler i ler
- til 7.9.

Grafiske arbejder fra Kastrupgårdsamlingen.
13.9. - 9.10.

40. Kunstindustrimuseet, København
Heraldisk udstilling.
- til 7.9.

Vævninger af Bodil Bødtker-Næss.
5.9. - 5.10.

Ragna Braase. Billedtæpper.
19.9. - 26.10.

41. Københavns Bymuseum
"Kvindeliv"
- til 31.10.

42. Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling, København
Klassiske instrumenter fra Kina, Korea og Japan.
- til ca 1.11.

Kvindelige danske komponister.
- til ca 1.10.

43. Nationalmuseet, København
Danefæ-udstillingen
- til 15.9.

43. Nationalmuseet, Brede
"Mennesket og Maskinen"
- til 26.10.

43. Nationalmuseet, Etnografisk Samling,
Vandreudstilling af eskimo-grafik fra Canada.
september

43. Nationalmuseet 7. afd., Frilandsmuseet i Sorgenfri
"Farvning med planter"
I samarbejde med Esther Nielsen arrangerer museet en udstilling for at vise et udsnit af de tekstilfarver landbefolkningen indtil ca 1860 kunne skaffe sig med de forhåndenværende materialer. Foruden hjemmefarvning på landet omhandler udstillingen også den uddannede farvers arbejdsmetoder og farveemner.
1.9. - 30.9.

44. Ny Carlsberg Glyptotek
"Van Gog og et hjørne af naturen"
- til 5.10.

Ficana
2.9. - 1.10.

Bodil Bødtker-Næss.
5.9. - 5.10.

46. Statens Museum for Kunst, København
Richard Mortensen
september

46. Statens Museum for Kunst, Kobberstik - samlingen, København
Wiig Hansen som tegner og grafiker
- til 26.10.

50. Køge Skitsesamling
Skitser og forarbejder af Gudrun Stenberg og Mogens Jørgensen.
12.9. - 5.10.

52. Museet Falsters Minder, Nykøbing Falster
"Gerhard Henning". Kunstudstilling udlånt til museerne i Storstrømsamt ,produceret af Lolland-Falsters Kunstmuseum
2.9.-28.9.

53. Bornholms Museum, Rønne
Kunsthåndværk på Bornholms Museum.
til 30.9.

Andre arrangementer

13. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjeg
Fra 28. juni til 14. september levendegøres museets vikingeby med et udvalg af aktiviteter: bagning, vævning, smedning, læderarbejde, pottemageri, sølvsmedning m.v.

Fra 1. juli kontinuerligt lysbilled-"show" om Moesgårds historie og severdigheder, oldtidsstien m.m.

26.-27. juli - Vikingetræf og marked ved Moesgård Strand.

5.-14. september - Vikingemarked i vikingebyen.

14. Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus
I forbindelse med Århus Festuge 6.-14. september afholdes også i "Den gamle By" det traditionelle gammeldags marked, ligesom Helsingør Theater danner rammen om ikke mindre end otte af Festugens koncertarrangementer.

26. Odense Bys Museer, Den fynske Landsby
I Den fynske Landsby iværksættes værkstedsbetonede arbejder som f.eks. vævning, knipling, smede-, pottemager-, skemands-, hjulmager- og bødkararbejder samt andre aktiviteter i perioden 9. juni til 10. august.

34. Frederiksborgmuseet, Hillerød
Sommerkoncerter i Frederiksborg slotskirke arrangeret af Frederiksborgmuseet og slotsorganist Per Kynne Frandsen søndagene: 1.6., 8.6., 15.6., 22.6., 29.6., 27.7., 3.8., 19.8., 17.8. og 24.8.

36. Louisiana, Humlebæk
Sommerkoncerter på Louisiana:
18.7.: Peter Pears, tenor og Osian Ellis, harpe.
25.7.: Ulrikke Høst-Madsen, cello og John Damgaard, piano.
1.8.: Janacek Kammerorkester.
8.8.: Københavns Blæserkvintet og Bohumila Jedlichova.
15.8.: Den Danske Kvartet
30.8.: Radiokammerkoret under ledelse af Jørgen Berg.

49. Kunstmuseet i Sorø
I samarbejde med Orgelfestivalen i Sorø Kirke har museet udvidet åbningstiden hver onsdag til kl. 19.45. Samtidig gives der kl. 19.00 skiftende introduktioner til forskellige emner og kunstnere i samlingen.
25.6. - 10.9.

Undervisningsmateriale

Holstebro Kunstmuseum
Museet har stillet opgave-materiale for skoler og grupper til rådighed for Benns Rejser, som indlægger museumsbesøg for lejrskolehold i området.

Aarhus Kunstmuseum
Museet har med støtte fra Århus Amtsmuseumsråd erhvervet billedkunstneren Ulla Diedrichsens pædagogiske lysbilledserie om "Farven i hverdagen". Gennem Amtscentralen vil serien med kompendie snarest blive stillet til rådighed for institutioner i Århus amt.

Odsherreds Museum, Hørve
Udstilling om folketingsvalget 1979 som det foregik i Hørve, Nykøbing Sjælland kredsen.
17 plancher.
Lånes gennem Amtscentralen i Slagelse (mest til skoler i Vestsjællands amt. Andre kan låne men må betale transporten.

Nationalmuseet 7. afdeling, Frilandsmuseet i Sorgenfri
Museet undervisningsmateriale er blevet udvidet med følgende:
1. "Børnehaver på Frilandsmuseet"
Materiale til børnehaver, der ønsker at besøge museet. Det tager udgangspunkt i det gamle landbosamfund, den selvforsynende husholdning, landsbyen og de arbejdsprocesser, som landbefolkningen måtte udføre for at få dækket behovet for bolig, mad og tøj.

2. "Husmand og håndværker i 1800-tallets landbosamfund".
Et undervisningsforslag til gymnasium og HF, der omhandler et væverhus fra Sjælland og dets beboere, som følges igennem ca 100 år. Det indeholder forskellige kildetyper, der alle knytter sig til huset, bl.a. folketællinger, fæstebrev, bradntaksationer og erindringer.
Materialet kan rekvireres gratis og må kopieres frit med kildeangivelse.

Ordrupgaard, Charlottenlund
Et igangværende forsøgsprojekt med afprøvning af arbejdsark for skolebørn fortsættes. Der foreligger interssante og gode resultater for 2., 4. og 5. klasse. Forsøget videreføres for de efterfølgende klassetrin til og med gymnasiet og HF.
Der vil desuden blive udarbejdet arbejdsark "Se på billeder" til brug for børn og forældre på museet.

Publikationer

Bornholms Museum, Rønne
har udsendt årsskrift 1978-79, som nu udgives i eget regi. Det er på 32 sider og koster 10 kr.
Årsskriftet omfatter:
Henrik Vensild: Nyt på Bornholms Museum 1978-79.
Niels Holger Larsen:Bondegårdsundersøgelserne
- - - Tømmehuset
Margrethe Watt: Revision af oldsamlingen
Jette Arnborg Petersen: Revision af middelaldersamlingen.
Beate Federspiel: Eftersyn og restaurering af museets malerier
Margrethe Watt: Depotfund fra Tingsted-Vestermarie.

Museumsrådet for Bornholms amt har udsendt en fællesbrochure for øens 8 museer redigeret af Kirsten Agerbæk.

Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg
A. Hjorth Rasmussen: Mens vi venter på tobisen ... Nye veje i dansk havfiskeri 1975-1980, 108 sider (60 kr., medl.af museumsforeningen 45 kr.) udsendt april 1980.

A. Hjorth Rasmussen: Det er nødvendigt at sejle... Nordsøfiskeriet under 2. verdenskrig, 168 s., ill. (80 kr., medl. af museumsforeningen 45 kr.) udsendt 4. maj 1980.

Forhistorisk Museum, Moesgård
H. Helmuth Andersen: "Die Burg in Itzehoe" Offa-Ergänzungsreihe Band 4, Neumünster 1980.

Holbæk Museum
har udgivet:
Museet for Holbæk og Omegn. Årsberetning 1979, 60s., ill. Pris 4 kr.
Foruden institutionens beretning indeholder publikationen følgende artikler:
Klaus Ebbesen: Flintøksen fra Føllenslev.
K. Henning Olsen: Papir i malerfaget.
K. Henning Olsen: Thermohydrograf-målinger.
J.L. Østergaard Christensen: Holbæk Elefant Apoteks ishus.

Holstebro Kunstmuseum
Museet har ladet fremstille to nye plakater:
Henry Heerup: Patte barnet, 1934
Ejler Bille: Hvidt, blåt, okker, 1965
som sælges i museet for hhv. 25 og 15 kr.

Københavns Bymuseum
Med støtte fra indvandrernes Kulturfond har museet udgivet billedheftet "Ansigtet mod Kameraet, Vognmandsmarken 1977-79. Fotografier af Jiro Mochizuki". 32 sider, pris 12 kr.

Langelands Museum, Rudkøbing
I anledning af museets 80 års jubilæum udgives den 11. juni jubilæumsskriftet "Langelands Museum 1900-1980", skrevet af Lise Bender Jørgensen, Jørgen Skaarup og Ole Mortensøn, LMR og med bidrag af rigsantikvar P.V. Glob og tandlæge Holger Friis.
Langelands Museum adskiller sig fra de fleste andre museer ved at være opbygget af een eneste mand, købmand Jens Winther i Rudkøbing, der ved siden af, at han drev sin store manufakturforretning var en højt anerkendt videnskabsmand og museumsmand, og som i 30'erne og 40'erne holdt "Folkeuniversitet" for unge arkæologistuderende på sine store stenalderudgravninger på Langeland.
Hovedvægten i bogen er lagt på denne legendariske periode, men udviklingen er beskrevet frem til idag.
48. sider, rigt illustreret.

Udlån

Holstebro Kunstmuseum
Til den retrospektive Ejler Bille-udstilling i Københavns Kunstforening deltog Holstebro Kunstmuseum med 12 arbejder fra museets samling af denne kunstner.

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Til en udstilling i Haus de Bayerischen Geschichte. München, med titlen "Wittelsbach und Bayern" i tiden 10.7.- 19.10. 1980 er udlånt et helfigurportræt af Christian IV, inv.nr. A 2776.

Til en udstilling med titlen "Niels Ebbesen. Myter og Billeder" har Randers Kunstmuseum i tiden 5.6. - 7.9.1980 lånt inv.nr. A 1867 Niels Ebbesen undsiger Grev Gert, udført af K. Hansen-Reistrup.

Ældre stenalder

BEBYGGELSE

Langelands Museum, Rudkøbing
I forbindelse med indsamling af naturvidenskabeligt prøvemateriale fra den submarine ertebølleboplads ved Dejrø ud for Ærøskøbing er fremkommet en hel del gode fund i form af yderligere træsager, en næsten hel spæklampe, adskillige trykstokke og prene samt som sædvanlig et meget stort antal skår, faunalevn og flintredskaber.
Undersøgelserne vil nu blive indstillet, indtil det store fundstof fra det flerårige udgravningsprojekt er blevet gennemgået.

Roskilde Museum
Museet har i Jyllinge foretaget en mindre undersøgelse i en ertebølleskaldynge. Foruden lidt flint fremkom et ildsted.

Kulturhistorisk Museum, Randers
Museet gennemfører i maj/juni den sidste undersøgelseskampagne på Dyrholm. Undersøgelsen foregår i snævert samarbejde med J. Troels-Smith, NM 8. afd.

GENSTANDE

Nationalmuseets 1. afdeling, København
En ornamenteret skaftrørsøkse fra Maglemosetid fundet i Kongemosen på Sjælland er indkommet som danefæ.
Som danefæ er også modtaget en ensidig, stortandet harpunspids af ben, fundet i Højerup på Stevns.

Yngre stenalder

GRAVE

Viborg Stiftsmuseum
VSM 804 D, Foulum, Tjele s., Sønderlyng h.
Udgravningen af de 10 overpløjede høje (jvf. Museumsmagasinet 11) gav bl.a. centralgrav fra enkeltgravskultur med lille ringgrøft om. Desuden var der rækker af stolehuller mellem flere systemer af stolperækker og kredse i forbindelse med et par af højene.
Desuden nogle brændtbensgrave.

BEBYGGELSE

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Ved vestbredden af den nu udtørrede Gårdbo sø er på en strækning af ca 3 km registreret 3 grubekeramiske bopladser fundet af gdr. Johs. Nilsson, Tuen. Et gennemsyn af oldsager beroende hos andre lodsejere i området tyder på, at flere pladser vil kunne findes.

Viborg Stiftsmuseum
VSM 706 D. Neolitisk anlæg (kulthus?) 100 m vest for Tange sø. Udgraves juni.

GENSTANDE

Nationalmuseets 1. afdeling, København
To flade økseblade af kobber er indkommet som danefæ, stammende fra hver sin ende af landet. Den ene er en ganske lille økse fundet ved Maglebrænde på Falster. Den anden er fundet ved Aagaard, Hvidbjerg i Thy og er indsendt på foranledning af Museet for Thy og Vester Hanherred.

Broncealder

GRAVE

Holbæk Museum
Ved udgravning april 1980 er der på Gedebrinken, Stigsnæs (Magleby s., Sb nr. 70, Vester-Flakkebjerg h., Sorø amt) fundet en brandgrav med mandslang stenlægning under flad mark. Graven, der foruden de rensede ben indeholdt rester af en kniv og en nål, begge af bronce, kan henføres til midten af broncealderen.

Vejle kulturhistoriske Museum
Ved Egtved foretager museet i juni måned i samarbejde med Fredningsstyrelsen arkæologiske undersøgelser af overpløjet gravhøj, Egtvedpigens højtomt, i forbindelse med retablering af højområdet v. Egtved kommune.

Viborg Stiftsmuseum
VSM 804 D, Foulum, Tjele s., Sønderlyng h.
I forbindelse med udgravningen af 10 overpløjede høje (jvf. Museumsmagasinet 11) er der i en meget lav højning foreløbig afdækket en snes urner.

GENSTANDE

Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
Danefæ.
Museet har foretaget undersøgelse af det fundsted ved Steffensminde, Brarup s., Falster Nørre h., hvor der i påsken blev fundet en halsring fra yngre broncealder.
Ringen har snoet bøjle og ovale endeplader med bølgebåndsornamentik (periode V).
Der er tale om løsfund fra kanten af en vejdæmning, som er opbygget af påkørt fyld. Efterundersøgelsen bragte ikke yderligere fund fra et evt. depotfund for dagen.

Nationalmuseets 1. afdeling, København
Endnu en kultøkse fra broncealderen er indleveret som danefæ. Denne gang drejer det sig

om en yderst velbevaret, hulstøbt bronceøkse med spiraloprullede æghjørner fra yngre broncealder per. V. Det er den første hele økse af denne type, der er fundet i Danmark. Stykket har i mange år været i privat eje og desværre mangler enhver oplysning om findested (Hordsjælland?) Efter patinaen har øksen ligget i mosejord.

En snoet broncehalsring fundet under markarbejde ved Stenløse nær Odense er gennem Fyns Stiftsmuseum indsendt som danefæ.

Ved Hindevad, Hårslev på Fyn, er fremkommet en svær halsring af bronce med ornamenterede, linseformede endeplader med spiralafslutning. Indsendt som danefæ gennem Fyns Stiftsmuseum.

En lignende snoet halsring er modtaget som danefæ fra museets Falsters minder.

Endelig er en velbevaret Wendel-halsring fra yngre broncealder indkommet som danefæ. Ringen har været i privateje og findestedet er ukendt.

Yngre broncealder/ældre jernalder

Vejle kulturhistoriske Museum
Ved Ravning har museet i april gravet en stenovn ud bestående af et stenkammer, der viste spor efter kraftig opvarmning og med en regulær indfyringsåbning i den ene side. Der fandtes enkelte skår, der er ældre jernalder eller yngre broncealder. I forbindelse med ovnanlægget fandtes der udenfor flere nedgravninger, hvor der vil blive foretaget fortsatte undersøgelser efter høst.

Jernalder

BEBYGGELSE
Haderslev Museum
Galsted Nord, Agerskov s. Naturgasudgravning. Lokalitet med urnegrave og velbevarede bopladsrester fra ældre romertid.
Bopladslevnene udgøres af flere huse, stolpehegn, affaldsgruber samt to ovne.

Vejle kulturhistoriske Museum
Ved Nørre Snede foretager museet for Nørre Snede kommune udgravning i forbindelse med lokalplan, af en landsby fra 4.-5. årh. Ca 1/3 udgraves i øjeblikket. Udgravningen påbegyndtes 14 april og varer til slutningen af juni. Landsbyen er særdeles velbevaret med adskillige huse og meget tydelige omgivende hegn. Anlægget ligner fuldstændigt tilsvarende bebyggelse udgravet ved Vorbasse.

Ved Vorbasse vil museet efter høst foretage fortsatte undersøgelser i samarbejde med NM 1. afd. af den østlige afgrænsning af vikingetidsbebyggelsen og eftersøgning af flere gravpladser til tilhørende 4.-5.år. bebyggelse.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
På et førstegangspløjet engområde ved gården Hamborg i Ugilt sogn har museumsrådets udgravningshold foretaget en prøvegravning i et udsmidslag, som indeholdt ildskørnede sten, trækul og lerkarskår. Dateringen er formodentlig ældre jernalder.

Museumsrådets udgravningshold har i april måned foretaget en række supplerende undersøgelser i tilknytning til 4.-5 år. bebyggelsen ved Stavad i Store Vildmose. Bl.a. undersøgtes en trædestensrække, og der blev på grund af dyberegående pløjning foretaget systematisk overfladeopsamling af lerkarskår og vævevægte på tilstødende marker. Her kunne også det videre forløb af bopladsens grøftsystem erkendes.

Viborg Stiftsmuseum
VSM 804 D, Foulum, Tjele s., Sønderlyng h.
I forbindelse med udgravningen af lo overpløjede høje (jvf. Museumsmagasinet 11) er der fundet spor fra en landsby 4.-5 årh., der bliver gravet i juni-juli.

Haderslev Museum
Galsted Nord, Agerskov sogn. Naturgasudgravning. Lokalitet med urnegrave og velbevarede bopladsrester fra ældre romertid.
En af urnerne indeholdt en guldring.

Vejle kulturhistoriske Museum
Ved Erritsø har museet foretaget undersøgelser af en urnegravplads fra ældre romersk jernalder. Blandt foreløbig ti fundne urner indeholdt de tre våbenudstyr, den rigeste af dem komplet udrustning bestående af skjoldbule, skjoldhåndtag, en spydspids, en lansespids, et sværd, en kniv og en fuldstændigt bevaret fingerring af bronce. De to andre våbengrave indeholdt samme udstyr bortset fra det enæggede sværd. Alle genstandene i gravene er særdeles godt bevaret.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Ved Vestergård i Skøttrup, Børglum s., er undersøgt en stenbygget grav fra ældre romertid. Blandt gravens lerkar var en oval skål med låg forsynet med låseanordning.

Foranlediget af en opløjet brandplet fra sen førromersk jernalder begyndte museet og museumsrådets udgravningshold kort før jul undersøgelsen af en gravplads med brandgrave - troede vi - ved gården Hamborg i Ugilt sogn. Fortsatte undersøgelser har imidlertid vist at det i de fleste tilfælde drejede sig om

offerlag oven i jordgrave fra ældre romertid. Jordgravene er ret fattigt udstyret: 3-5 lerkar og en jernkniv. Indtil nu er undersøgt 11 grave, men fladeafdækninger tyder på, at der er mindst lige så mange grave endnu.

På Bredalgård i Saltum sogn har museumsrådets udgravningshold udgravet en ældre romertids stensat grav efter at gårdejeren ved pløjning var stødt på sten. Graven var usædvanlig lille, kun 1,6 x 1,2 m. og indeholdt 3 lerkar. I en af stenene i nederste skifte var indhugget skåltegn.

Viborg Stiftsmuseum
VSM 804 D, Foulum, Tjele s. Sønderlyng h. Udgravningen af de 10 overpløjede høje (jvf. Museumsmagasinet 11) gav bl.a. et par jernaldergrave med kistesøm.

Vikingetid

GENSTANDE
Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
Ved Frederiksdal, Sandby sogn nær Nakskov fandt en 5-årig dreng under leg en svær sølvarmring fra Vikingetid. Ringen, der lå på jordoverfalden er formentlig kommet op under markarbejde. Ringen vejer ca 140 gram. Den er dannet af en massiv sølvstang med en konkav kannellering i stykkets længeretning. Mod de sammenføjede ender smalner stangen til. Omkring ringen hænger 6 små ringe af sølvtråd. Det er et smukt, velbevaret stykke.
En efterundersøgelse på fundstedet bragte ikke andre genstande fra et evt. større depotfund for dagen.
Danefæ. Indleveret til NM, 1.afd.

Vikingetid/middelalder

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Fru Anna Gretha Christensen, Toftevej 1, Vidstrup, har på en mark ved Vidstrup fundet et korsformet seletøjsbeslag af bronce. Fundet dateres til sen vikingetid eller ældste middelalder.

Middelalder

Antikvarisk Samling, Ribe
Som beskæftigelsesforanstaltning for unge arbejdsløse gennemføres i sommermånederne en undersøgelse af Riberhus Slotsbanke med henblik på at få en datering af det tidligste anlæg. Undersøgelsen sker i samarbejde med Nationalmsueets 2. afdeling. Daglig leder er Søren Gottfred Petersen.

Herning Museum
Ved herregården Herningsholm i Herning er på gårdspladsen vest for hovedbygningen foretaget undersøgelser af bl.a. kulturlag og affaldsgruber, som tilhører bebyggelse fra sen middelalder, forud for opførelse af herregård og fæstningsanlæg.

Københavns Bymuseum
Fjernvarmearbejder i Borgergade har i maj blotlagt gadens ældre vestlige husrækkes fundamenter. I den anledning har museet registreret fundamenter, trævandledninger og brønde.

Næstved Museum
Marts 1980: udgravning i Riddergade. Grubehus og brønd. § 49 gravning.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum
I forbindelse med udgravningen af spedalskhedskirkegården i Sct. Jørgensgade i Odense, modtager Fyns Stiftsmuseums konserveringsanstalt skeletter til rengøring og konservering. Man regner med at ca 3.000 skeletter skal rengøres og konserveres.

Middelalder/renaissance

Københavns Bymuseum
I samarbejde med Nationalmuseet og Fredningsstyrelsen har museet i forbindelse med restaureringen af Niels Hemmingsensgade 1/Amagertorv 18 gennemført en undersøgelse med henblik på at datere bygningen, idet den både indeholder middelalderlige og renaissancerester. Arbejdet har gået for sig i marts.

Etnologi

Middelfart Museum
Museet har modtaget et komplet værksted fra træsko- og skomager Carl Chr. Lindharth's dødsbo i Røjle ved Middelfart.
Værkstedet er blevet opmålt, fotograferet og registreret med henblik på eventuel senere genopstilling i museets samlinger. I forbindelse med nedtagningen er der indledt en etnologisk undersøgelse omkring skomagerens arbejds-, familie- og levevilkår.

Orlogsmuseet, København
Takket være en bevilling fra Det humanistiske Forskningsråd kan museets Nyboderundersøgelse fortsætte. Indsamlingsarbejdet påregnes snart afsluttet og undersøgelsen skulle kunne afsluttes efteråret 1981.

Naturhistorie

Midtsønderjyllands Museum, Gram Slot
Museet har modtaget en geologisk/palæontologisk samling fra arkæolog Flemming Rieck på ca 4.000 numre. Hovedparten af numrene stammer fra Danmark.

Nyere tid

FOTOGRAFI
Københavns Bymuseum
Museet har af fire Nørrebro-fotografer erhvervet 30 fotos fra begivenhederne på "Byggeren" i Den sorte Firkant omkring Store Bededag.

LEGETØJ
Museet Falsters Minder, Nykøbing Falster
Dukkehus "Rosa Villa" skænket af overlærer Kirsa Scheel, København, bygget og møbleret i Stubbekøbing i 1870'erne af fotograf Anton Rasmussen, en slægtning til giveren.

Holbæk Museum
Museet har som gave modtaget en samling på 100 tinsoldater fra tiden 1909-13. Med samlingen fulgte to æsker til tinsoldater, fra samme tid, fra legetøjsfirmaet Theodor Thorngreen, København.

MUSIK
Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling, København
I december 1979 modtog museet som gave fra den sydkoreanske ambassade 18 klassiske koreanske musikinstrumenter.

Spillemands-, Jagt- og Skovbrugsmuseet, Rebild, Skørping
Postmester Carl Breum, Ærø har skænket en større samling brevkort, der stammer fra bedstefaderen musiker F. Breum i Himmerland og er korrespondance mellem Breum og hans spillemandskolleger. Samlingen er fra tiden 1905 til 1915. Desuden er billedsamlingen forøget.
Museet efterlyser stadig instrumenter (messing, strygere og harmonikaer).

SKOVBRUG
Spillemand-, Jagt- og Skovbrugsmuseet, Rebild, Skørping
Fra Skørpings sidste hestevognmand har museet modtaget skovvogn, blokvogn, skovkran og en stor samling håndredskaber til brug ved kørsel af træ fra skovene. Desuden samtlige regnskabs- og dagbøger fra ca 1925 - 1975.
Buderupholm Statsskovdistrikt har skænket redskaber bl.a. en Slesvigsk engskovl.

FISKERI
Langelands Museum, Rudkøbing
har modtaget en smakkejolle med mast, sejl, ror og årer. Jollen, der er 15½ fod, er bygget af bådebygger Frederik W. Nielsen, Bastemose på Hou i 1910 og samme år indregistreret som fiskerifartøj. Det originale fiskericertifikat fra 1910 medfulgte.

HÅRARBEJDER
Bangsbomuseet, Frederikshavn
Til museets hårarbejdsamling er indgået hårhegle til hegling af hår før forarbejdning til kæder og smykker.

HÅNDVÆRK OG INDUSTRI
Bangsbomuseet, Frederikshavn
Fra dødsbo er indgået et komplet træskomagerværksted med træskomagerskilt, træskomagerbænk, værktøj, træsko, franske træsko, bunde m.m.

Fredericia Museum
Fra en af Fredericias ældste tekstilvirkdomheder, Bloch og Andresen, der for nyligt har indstillet produktionen, har museet modtaget en lang række genstande - bl.a. mindre maskindele, værktøj, inventar, billed-materiale, stofprøver, opskriftbøger.

Kulturhistorisk Museum, Randers
har overtaget nyligt afdøde bøssemager C. Vallentins værksted. Efter foreløbig registrering vil det, med alle løsdele, blive overført til museet.

Skjern Museum
har fra Nationalmuseets Mølleudvalg fået en turbine på ca 8 hk., der agtes sat i drift på Bundsbæk Mølle. Turbinen er konstrueret af møllebygger H. Holst, Klostermølle og fremstillet af Stallknechts maskinfabrik og jernstøberi i Horsens omkring år 1900. Turbinen bærer navnet "Holger Danske".

ILDSTEDER OG OPVARMNING
Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
Museet har som gave fra Sparekassen Thy modtaget 2 bilæggerovne. Den ene fremstillet på Fabrikken Thy og den anden af Thisted fabrikken Bonne.

INVENTAR

Langelands Museum, Rudkøbing

Museet har modtaget en større testamentarisk gave fra et langelandsk borgerligt hjem. De indkomne genstande er alle fra forrige århundrede og omfatter mahognystole, -borde, sofaer, syborg og andet indbo herunder en del sølvtøj og glas. Museet fik desuden en hel del bøger som vil indgå i håndbogssamlingen.

Aabenraa Museum

I tilknytning til vandreudstillingen "Jydske Dynetøjer" har museet indlånt 3 senge fra omkring 1870-1880. To af sengene er smalle og korte barnesenge, den ene med udtræk. De stammer begge fra en gård på Barsø, hvor de var stillet på loftet, og da de først var taget ned, blev de foræret til museet.

SØLV

Viborg Stiftsmuseum

Sølvspiseske og -gaffel udført af Viborg-sølvsmed Casper Villads Ankier (1786-1843). Købt af Poul A. Christensen, Frederikshavn.

DIVERSE

Middelfart Museum

Museet har fra dødsboet efter privatsamler Åge Petersen, Snoghøj modtaget en omfattende samling oldsager. Heri findes bl.a. genstande opsamlet på Fænø og indianske pilespidser erhvervet under rejser i U.S.A.

Kunst og kunsthåndværk

Frederiksborgmuseet, Hillerød

Med støtte fra Th. Modewegs Erindringslegat: Træsnit af professor, dr.phil. Kristof Glamann, udført af Jane Muus. Et aftryk beror på Københavns Universitet, Institut for økonomisk historie.

Gave fra fru Ilse Eriksen: En portrætteg-ning af retspræsident Emil Kühl, udført af Otto Christensen.

Gave fra fru Anna Hansen: En brunmalet gipsbuste af N.F.S. Grundtvig, udført af E.H. Bentzen 1879.

Herning Kunstmuseum

Indkøb: 4 stk. tegninger af Sven Dalsgaard og 4 stk. litografier af Steffen Jørgensen.
Gaver: Fra Ny Carlsbergfondet: Jeppe Von-tilius: Stående model, 1950 og
Søren Elgaard: Serpentine Gallery, 1979.
Fra læge Elisabeth Taagelund, Herning (arv): 10 oliemalerier, 14 akvareller, 4 skulpturer.

Holstebro Kunstmuseum

Gave: fra Agnete og Aage Hansen, København: Erik Thommesen, Kvindebuste, egetræ, 1940, h. 42 cm.

Køb: Erik Thommesen, 2 granitskulpturer.

Kunstindustrimuseet, København

Beslag af bronce. Kina, Huai (ca 450 - ca 230 f.Kr.)
Sengetæppe, patchwork quilt. Amerika ca 1850
Armring, sølv og kobber. Udført af Kirsten Hvidbjerg Petersen 1979.
Samling af tegninger til guldsmedearbejder af Thorvald Bindesbøll. Gave fra A. Michelsen A/S.

Københavns Bymuseum

Hos Bruun Rasmussens kunstauktioner har museet med støtte fra Ny Carlsbergfondet erhvervet Thomas Fearnley: Christiansborg og Slotskirken set fra Holmens Bro 1827, nattescene. Olie-maleri.

Køge Skitsesamling

Ny Carlsbergfondet har deponeret 6 skulpturer, 11 oliebilleder og 4 akvareller: for udkast til dekorationer bekostet af Ny Carlsbergfondet.

Louisiana, Humlebæk

Morris Louis: Slørbillede "Dalet Nun" 1958.
Slørbillede "Dalet Ayin", 1958.
4 tegninger "Charred Journal - Firewritten" (forkullet dagbog), 1951.

Randers Kunstmuseum

Vilh. Lundstrøm: Dame i grønt, 1932. Med tilskud fra Ny Carlsbergfondet.
Daniel Humair: maleri 1979 "Composition".
Niels Guttormsen. Skulptur "Enkelt tema med pin-de", gave fra Victor Freunds legat.
Claus Havemann: Acrylbillede. Gave fra Augu-stinusfonden.
Sven Dalsgaard: 4 tegninger (1948-54)
L.A. Ring: "Skomageren", 1885. Med tilskud fra Dronningborgs Maskinfabriks Fond.

Kunstmuseet i Sorø

Gaver fra Ny Carlsbergfondet:
Arne Haugen Sørensen: Ikaros - opgang og nedtur, maleri 1976.
Jan Leth: Kollision. Aluminiumsskulptur.
Edv. Weie: Aftenlandskab. Maleri.
Køb:
Anders Kirkegaard: Rejse til mit indre, maleri 1978-80.
Arne Haugen Sørensen: Dyr og damer. Træsnitserie
Constantin Hansen: Skitser til altertavle i Slaglille Kirke (overført fra Sorø Amts Museum) .

Christen Dalsgaard: Skitsetegning til altertavle i Sdr. Nærå Kirke.
Maria Thorsen: Et ønske. Radering.
John Olsen: Vinterrejse. Koldnålsradering og farvekridt.

Statens Museum for Kunst, København
Erhvervelser:
Jens Juel: Køkkeninteriør med læsende pige. 1764. Malet i Hamburg.
Christen Købke: Parti af Dosseringen i nærheden af Østerbro, overtrukken himmel. (1941-45)
Desuden arbejder af Frank Rubin, Inger Sitter, Tonning Rasmussen.
På auktion over Agathe og Knud Neyes Samling købte museet: Vilhelm Kyhn's Parti ved Issefjorden, 1849, Theodor Philipsen's Ved Sortaaen på Mejlgaard. 1894, L.A. Ring's Landevejen ved Mogenstrup, 1888.

Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen København
Fra Fonden af 19. november 1966 har Kobberstiksamlingen modtaget et større antal grafiske arbejder. Foruden blade af en række yngre svenske kunstnere omfatter gaven to mapper med serigrafier af Richard Mortensen: "Histoire Naturelle du Hibou", 1962 og "Völuspá", 1965, samt Jesus Rafael Soto's serie "Untitled B" bestående af otte store farveraderinger.

Vejle Kunstmuseum
Richard Mortensen: Brev til en ung pige, 1936 (Gave fra Ny Carlsbergfondet).
Poul Janus Ipsen: Himmelvæsener, 1964 (Gave fra Ny Carlsbergfondet).
Svend Wiig Hansen: Drengen og djævelen (Gave fra Ny Carlsbergfondet).
H.C. Rylander: Opstilling med forhæng og portrætterede nysgerrige, 1976-80
Samuel Joensen-Mikines: Hjem fra begravelsen, (skitse), 1933.

Øregård Museum, Hellerup
Til museet er tilgået:
Selvportræt af Paul Fischer.
Paul Fischer: Scener fra Prins Valdemars og prinsesse Maries bryllupstog gennem København december 1885.
R. Aller: Gl. Søndergård, Vangede.

Aabenraa Museum:
På museets udstilling af Gutte Eriksen , Jane Muus og Vera Myhre er indkøbt:
Jane Muus: træsnit: Esther 1964
Paraplymennesket suges ned i Metroen, 1967
Manden, der kigger under sengen, 1954
Vinkenderen, Cafeen, 1979.

Vera Myhre: Stentryk fra serien byen: Akademiets prisopgave 1979: Trafiklys opus 428 Fodgængere 2, opus 431, Motorvejen, opus 433
Gutte Eriksen: Keramik: Hvidlig cylinder.

Bestyrelser

Fiskeri- og Søfartsmuseet, Esbjerg
Som ny formand for Museumsforeningen valgtes i april 1980 skoleinspektør J. Slivsgaard efter fiskeskipper Hakon Svendsen.

Svendborg og Omegns Museum
Efter generalforsamlingen den 11. marts 1980 består bestyrelsen af følgende:
Formand Axel Sørensen, Svendborg - udpeget af Fyns Amtsråd.
Næstformand Aage Lauritsen, Ulbølle.
Kasserer Søren Tind Christensen, Svendborg
Poul Andersen, Vester Skerninge.
Niels Kjærbøl, Svendborg
Ulla Skærved, Svendborg
A. Jepsen-Jensen, Svendborg - De to sidstnævnte er udpeget af Svendborg byråd.

Døde

Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen København.
Marianne Rørup, Kobberstiksamlingens bibliotekar siden 1963, døde efter længere tids sygdom den 20. april 1980, kun 41 år gammel.

Fødselsdage

Ny Carlsberg Glyptotek, København
Varmemester Robert Mørkedal fyldte den 31. maj 70 år og tog sin afsked.
Konservator Aksel Theilman fylder den 19. juni 75 år.

Møder, rejser, kurser

Kunstindustrimuseet, København
Museumsinspektør Jørgen Schou-Christensen deltog i begyndelsen af juni i ICOM glasmuseums møde i Växjö og København.
Den 26.7. til 1.8. deltager han i World Craft Council's møde i Wien.

Statens Museum for Kunst, København
Konservatorerne Elena Berlowicz og Mette Bjarnhof og museumsinspektør Harald Olsen opholdt sig i juni 1979 en uge i Lissabon med henblik på studier på Museo Caluste Gulbenkian i forbindelse med restaureringen af museets maleri af Francesco Guardi.
Anne-Dorthe Rogild var medarrangør af og deltog i et nordisk videreuddannelseskursus for konservatorer af papir og grafik i Helsingfors i dagene 5.5. til 17.5.1980.

Ansættelser, afskedigelser, orlov

Antikvarisk Samling, Ribe
Den 1. august 1980 tiltræder mag.art. Stig Jensen stillingen som antikvar i Ribe.

Bornholms Museum, Rønne
Museumsinspektør Henrik Vensild har haft orlov fra 1.1. til 31.3.1980.
Vikar var mag.art. Kirsten Agerbæk, Ribe, som i denne tid særligt har taget sig af langtidsplanlægningen for de bornholmske museer samt udarbejdelse af en fælles brochure for Bornholms museer.
Kontorassistent Åse Svendsen har efter 5 års ansættelse ønsket at fratræde sin stilling pr. 31. maj.
Lis Vanman efterfølger hende pr. 1. juli 1980.

Fiskeri - og Søfartsmuseet, Esbjerg
Efter afslutningen af et 3-årigt forskningsprojekt om fiskeriforhold er museumsinspektør A. Hjorth Rasmussen tilbage i sin gamle stol på museet og museumsinspektør Niels Bachs vikariat er ophørt.

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Konservator Elena Berlowicz, Statens Museum for Kunst, arbejder i tiden juni-august 1980 på museets konserveringsatelier på udvekslingsbasis.
Konservatorstuderende Karen Westergaard er i august måned ansat som praktikant ved museets konserveringsatelier.

Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus
Vagtmester Søren Chr. Simonsen er på grund af alder afgået fra stillingen som vagtmester pr. 31. maj 1980. Til hans efterfølger er udnævnt Finn Lund (pr. 1. juni 1980), der i en årrække har været medarbejder ved museets konserveringsafdeling.

Haderslev Museum
Cand.phil. Flemming R. Rieck er pr. 19. maj 1980 ansat efter opslag som leder af museets arkæologiske undersøgelser i forbindelse med naturgasnettet i Sønderjylland.
Sofi Nissen, Aase Ahrenkiel, Anneken Christiansen og Ella Rudbeck er foråret 1980 ansat i 9 mdr.'s jobtilbud på museet.

Herning Kunstmuseum
Den nuværende kunstneriske leder af museet, studielektor Hans Schmidt Madsen fratræder pr. 1.8.1980, hvor museumsinspektør, mag.art. Jørn Otto Hansen tiltræder som leder af museet.

Museet på Koldinghus
Museumsassistent Ingeborg Strange-Friis er pr. 31. marts 1980 fratrådt sin stilling.
Britta Bjerre Holm er pr. 1. maj 1980 ansat som museumsassistent.

Københavns Bymuseum
Bibliotekar Mette Bruun Beyer er 1. juni 1980 tiltrådt som billedarkivar i nyoprettet fuldtidsstilling.

Middelfart Museum
Museumsinspektør Joel Berglund er på anmodning fra rigsantikvaren bevilget orlov i 6 mdr. fra 1. maj 1980 for at udføre fredningsarbejde i Sydgrøndland for Nationalmuseets 3. afd.
Mag.art. Lise Sandersen er fra 1. maj 1980 ansat som vikar ved museet i 6 mdr.

Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling, København
Museumsinspektør cand.mag. Mette Müller er pr. 1. februar 1980 ansat som direktør for museet.
Forskningsstipendiat cand.phil. Ole Dan Kongsted er pr. 1.4.1980 ansat som inspektør ved museet.
Freddy Simonsen er pr. 1.2. 1979 ansat som betjent ved museet.

Orlogsmuseet, København
Cand.mag. David Davidsen er pr. 19. maj knyttet til museets Nyboderprojekt som videnskabelig medarbejder.

Randers Kunstmuseum
Pr. 15. juni 1980 er Kirsten West ansat som sekretær (halvdags).

Rosenborgsamlingen, København
1. juli 1980 tiltræder antikvar mag.art. Mogens Bencard, Ribe sin stilling som overinspektør og slotsforvalter ved Rosenborg slot og samling, samtidig med at dr.phil. H.D. Schepelerns treårige konstitution i stillingen ophører.

Roskilde Museum
Pr. 8. april 1980 er Marianne Worre tilknyttet museet, som henvist langtidsledig for en 9 mdr.'s periode.

Skjern Museum
Hanne Jensen er pr. 15. marts 1980 tiltrådt som museumssekretær ved Skjern Museum.

Statens Museum for Kunst, København
Mag.art. Hanne Jönsson tiltrådte 1. maj 1980 en stilling som inspektør ved malerisamlingen.

Svendborg og Omegns Museum
Korrespondent Inge Aaskov er ansat som museumssekretær i en halvdags-stilling fra 20. maj 1980. Samtidig fratræder Ulla H. Hansen.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Den 1. april 1980 er cand.phil. Mogens Thøgersen ansat som arkivar ved museets lokalhistoriske arkiv.

Øregård Museum, Hellerup
Mag.art. Britta Martensen-Larsen er tilknyttet museet i 9 mdr. fra 26. februar 1980 for at registrere malerisamlingen.
Lars Nilsson er fra 24. februar 1980 tilknyttet museet for at foretage en sikkerhedsfotografering af malerisamlingen.

Aarhus Kunstmuseum
Efter 13 års tjeneste som museumsbetjent fratræder Karl Østergaard Jensen sin stilling den 1. juli 1980.
I stedet er ansat Ditlev Elner Jacobsen.
Jørgen Dalsgaard er tiltrådt som vagtassistent den 1. maj 1980.
Ragna Glasius har fratrådt sin stilling som fuldmægtig den 1. november 1979.
I stedet er ansat Grethe Petersen fra den 1. december 1980.
Lone Petersen er ansat som korrespondent den 1. januar 1980 (deltid).

Under beskæftigelsesordningen er følgende ansat:
Birgit Nielsen som kontorassistent for 9 mdr. den 1. januar 1980.
Finn Fischer Jørgensen som medhjælp i vagtafdelingen for 9 mdr. den 7. april 1980.
Erik Herluf Andersen som medhjælp i vagtafdelingen for 9 mdr. den 11. maj 1980.
Mag.art. Ellen Tange Mortensen til hjælp ved nyregistreringen af museets samlinger fra 1.1. til 1.10. 1980.
Mag.art. Birthe Møller Nielsen som bibliotekar fra 9. juni 1980 til 9. marts 1981.
Kontorassistent Inger-Liss Schultz som biblioteksmedhjælper fra 20.5.1980 til 20.2. 1981.

Konservering

Langelands Museum, Rudkøbing
Museet har netop modtaget modelskibet "Frigg" fra privat restaurering. Modellen, der har været noget medtaget af mange års flytten omkring har fået den løbende rigning fornyet.
I forbindelse med sommerudstillingen er konserveret en række maritime udstillingsgenstande fra Marstal.
Fra museets egne samlinger er restaureringen af to gamle joller og en gammel glødehovedmotor afsluttet.

Kunstmuseet i Sorø
Samlingen af middelalderlige træskulpturer er gennemgået af Nationalmuseet.
Fælleskonserveringen i Århus har udarbejdet en rapport over malerisamlingens tilstand.

Statens Museum for Kunst, København
Efter meget grundig forberedelse indledtes i sommeren 1979 restaureringen af Francesco Guardi's vedute med motiv fra Bucintoro-festen i Venezia, specielt med henblik på at fjerne den gulnede fernis og nogle meget skæmmende overmalinger i himlen. Mens billedets forgrund med arkitekturen og sit mylder af fartøjer og figurer efter rensningen fremstod velbevaret, viste det sig, at overmalingerne i himlen skjulte farvepartier, som havde lidt skade - antagelig ved en tidligere konservering af billedet. Efter en let konserverende behandling blev klart afgrænsede småskader retoucheret, hvorimod der endnu ikke er taget stilling til en mulig komplettering af de beskadigede lasurer i himlen. Guardi-billedet er imidlertid genophængt i samlingen "på prøve".
Fra konserveringsarbejdet i den ældre samling skal fremhæves konserveringen og restaureringen af Georg Hinz: "Et skab med kunstgenstande" og Cornelis Gijsbrechts' trompe-l'oeil forestillende bagsiden af et maleri, i forbindelse med udlån til udstillingen "Stilleben i Europa" i Münster og Baden-Baden oktober 1979-juni 1980.
Den ikke udstillede del af Den Rump'ske Samling blev i efteråret 1979 gennemgået med henblik på en senere udstilling.
Som langtidsprojekter er iværksat istandsættelsen af museets bestand af hollandske "italieniserende" billeder fra det 17. årh. og af museets store samling af trompe-l'oeil-malerier af Cornelis Gijsbrechts, begge med mulige fremtidige udstillinger for øje.
Af nyere og moderne kunstværker, behandlet i 1979, bør fremhæves Vincent van Gogh's "Landskab fra Saint-Rémy" (deponeret på Glyptoteket) og 2 værker af Asger Jorn: "Det store tog" og det nyerhvervede "Saxnäs".

Statens Museum for Kunst, København
I efteråret 1979 gennemførtes en nyopstilling og omordning af konserveringsafdelingens analyselaboratorium.

Aabenraa Museum
Konservator ved Landsarkivet i Aabenraa, B. Olson, har gennemgået museets samling af papirbilleder, søkort, atlas m.v. for at vejlede om museets behov for papirkonservering. Både han og konservatorstuderende Eskild Beck har fundet, at en stor del trænger hårdt til bl.a. omramning, afrensning og anden konservering. Under B. Olsons tilsyn er Eskild Beck gået igang med fire billeder.

Sikkerhed

Faaborg kulturhistoriske Museer
På Den gamle Gård er det eksisterende alarmanlæg udvidet betydeligt. Det nye anlæg er delvis økonomisk støttet af Fyns amt.

Bygningsmæssige forhold

Bornholms Museum, Rønne
Første etape af magasinet i Valgmenighedskirken er ved at være færdigindrettet og tyverialarmen er som det sidste under installering.
Herefter kan overflytning af de ikke udstillede og uddeponerede malerier ske, ligesom den store tekstilsamling, samlingen af topografiske billeder og stik, søfartsbillederne samt fuglesamlingen overflyttes til det nye magasin.

Landbrugsmuseet, Gl. Estrup, Auning
Et mindre cafeteria er under indretning og forventes åbnet ca 1. juli.

Vejle kulturhistoriske Museum
Til erstatning for tidligere fjernmagasin i en uopvarmet gårdslænge uden for byen har museet fået stillet et lokale til rådighed nærmere ved museet, adresse Gulkrog 9, Vejle. Magasinet, ca 130 m^2, er opvarmet med centralvarme og er for nylig blevet gennemisoleret.

Fredericia Museum
Genopførelsen af en gammel tre-etages bindingsværksbygning (tidl. pakhus på Fredericia Havn) er nu godt i gang på museets område. Det ventes, at bygningen kan tages i brug i indeværende år, hvorved den vil afhjælpe et akut behov for bl.a. et særudstillingslokale og magasin.

Faaborg kulturhistoriske Museer
På Den gamle Gård er der installeret termostatventiler på det eksisterende varmeanlæg med det formål at forbedre opbevaringsforholdene for genstandene. Fyns amt har ydet økonomisk støtte.

Statens Museum for Kunst, København
Som meddelt i nr. 10 udvides museets godselevator med een etage, således at det store dagslysmagasin igen kan tages i brug. Arbejdet forventes færdigt 31. juli.
Brugere af kørestole, der er bredere end 65 cm, vil herefter igen kunne komme rundt i museet.

Administrative forhold

Bangsbomuseet, Frederikshavn
Museets åbningstid ændret. Ny åbningstid daglig 10-17.

Kunstindustrimuseet, København
Museet vil på grund af personalemangel være nødsaget til i kortere eller længere perioder at holde dele af de permanente samlinger lukkede for publikum.

Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling, København
Ved oprettelse af fundats i 1977 bestyres Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling i fællesskab som eet museum, der er en selvejende institution. Dette ny museum åbnede 15.12.1979 i de nyrestaurerede ejendomme, Åbenrå 26-34 i København.
Med baggrund i fusioneringen af de to samlinger til een institution er der til museet oprettet en fuldtids direktørstilling (besat pr. 1.2.1980) foruden den eksisterende inspektørstilling (nybesat pr. 1.4.1980).

Odsherreds Museum
Ændrede åbningstider på grund af økonomiske nedskæringer:
Afdelingerne i Høve og Nykøbing Sj: 1.juni til 31. august: daglig 11-17, lørdag lukket. 1. september til 31 maj: hver søndag 14-16.
Efterårsferier daglig 11-17.
Afdelingen i Faarevejle er lukket indtil sommeren 1981 på grund af ombygning.

Andet – fredning

Skjern Museum
Overfredningsnævnet har den 14.5.1980 afsagt kendelse om fredning af ca 18 ha. ved Skjern Museums ejendom, Bundsbæk Mølle. Fredningssagen er rejst af det daværende fredningsplanudvalg i samarbejde med Skjern Museum, der ejer møllen og et areal på ca 4 ha.
Formålet med fredningen er at bevare arealerne omkring museet på Bundsbæk Mølle, som eng og mosearealer og dermed medvirke til at bevare den kulturhistoriske helhed, som møllen i samspil med det omgivende landskab udgør.
Endvidere har fredningen til formål at der gives mulighed for etablering af en natursti gennem mosen til Dejbjerg Plantages eksisterende stier, hvorved der bl.a. åbnes adgang til de i 1935 fredede jernalderagre på den såkaldte Troldbanke.

Til salg

Landbrugsministeriet
Danmarks jordbundstyper er nu kortlagt og kortene kan købes.
For at sikre den mest hensigtsmæssige udnyttelse af jorden, har Landsbrugsministeriets Arealdatakontor i Vejle lavet en kortlægning af jordbundstyper i hele landet.
Der er oprettet en kortsalgsordning ved Arealdatakontoret, hvor de enkelte kortblade kan købes (pris for tiden 8,oo kr pr. kortblad).

Midtsønderjyllands Museum, Gram Slot
4 montrer, system Standex til salg.
Montrene er udført i 30 x 30 mm aluminium med egetræsplader på 3 sider, samt lyskasse med opalacryl.
Størrelser: 115x40x200 cm
170x40x200 cm
250x40x200 cm
170x76x200 cm.